SPEELRUIMTEBELEIDSPLAN

Gemeente Katwijk

Colofon

Opdrachtgever	Gemeente Katwijk
Project	Speelruimtebeleidsplan
Auteurs	Remko Kamstra, Marjel Das
Projectleider	Remko Kamstra
Contactpersoon opdrachtgever	Annemarie van der Plas
Datum	versie 7.1, 11 november 2008
	Vastgesteld d.d.

Cyber, adviseurs voor buitenruimte en organisatie

Kerkstraat 103	Willemskade 16
Bodegraven	Zwolle
Postbus 3	Postbus 1326
2410 AA Bodegraven	8001 BH Zwolle
Tel: 0172 – 63 17 20	Tel: 038 – 422 00 24
Fax: 0172 – 47 76 78	Fax: 038 – 421 81 38

E-mail: info@cyber-adviseurs.nl
Internet : www.cyber-adviseurs.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting 5
Aanleiding speelruimtebeleidsplan 5
Doel speelruimtebeleidsplan 5
Normen en resultaten inventarisatie 5
Ambities 6
Vervolgstappen 7
Inleiding 9
Aanleiding 9
Doel 9
Doorkijk 9
Resultaat 9
Werkwijze 10
1 Belang van spelen 11
2 Inventarisatie en analyse 13
2.1 Algemeen 13
2.2 Wetgeving 14
2.2.1 Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS) 14
2.2.2 Beleidsbrief minister van VROM 14
2.3 Bestaand gemeentebeleid 15
2.3.1 Fusie en huidig beleid 15
2.3.2 Speelbeleid en de VORK 15
2.4 Normen 16
2.4.1 Normen formele speelruimte 16
2.4.2 Normen informele speelruimte 16
2.5 Analyse huidige situatie 21
2.5.1 Kwantiteit per speelwijk 21
2.5.2 Kwaliteit per speelwijk 22
2.6 Conclusies Katwijk totaal 27
2.7 Conclusies per speelwijk 27
3 Ambities 29
3.1 Toelichting ambities 29
3.2 Ambities per speelwijk 33
3.3 Nieuwbouw 34
3.3.1 3%-norm 34
3.3.2 Uitgangspunten bij nieuwbouw 34
3.3.3 Bewonersparticipatie bij nieuwbouw 35
4 Actieplan en financiën 36
4.1 Actieplan 36
4.2 Financiën 42
4.2.1 Algemeen 42

4.2.2 Financiële consequenties.....42
5 Vervolgstappen 44

BIJLAGEN

1. Toelichting normen
2. Resultaten berekening 3% norm enkele buurten
3. Verslag werksessie ‘bepalen ambities’
4. Vergelijking kwantiteit formeel spelen met aantal andere vergelijkbare gemeenten
5. Resultaten veldinventarisatie
6. Plattegrond met speelplekken in de gemeente Katwijk
7. Inspraakreacties

Samenvatting

Aanleiding speelruimtebeleidsplan

Per 1 januari 2006 zijn de gemeenten Rijnsburg, Valkenburg en Katwijk gefuseerd tot de gemeente Katwijk. Elke gemeente had zijn eigen werkwijze en beleidsuitgangspunten. Een fusie van gemeenten vraagt dan ook om een harmonisatie van werkwijzen en beleidskaders. Op het gebied van de inrichting, het beheer en onderhoud van de openbare ruimte heeft de gemeente al diverse acties uitgezet. Eén van de acties is het harmoniseren van speelruimtebeleid, waarvan dit rapport het resultaat is.

Doel speelruimtebeleidsplan

Het doel van het speelruimtebeleidsplan is het opstellen van een beleidskader voor de speelruimte in de gemeente Katwijk. Er wordt op speelwijkniveau gekeken naar de verhouding tussen vraag-aanbod en de kwaliteit van spelen. Omdat dit speelruimtebeleidsplan kaders stelt voor spelen in de gemeente Katwijk, wordt er niet ingezoomd op speelplekniveau. In de vervolguitwerking op dit beleidsplan zullen waar nodig op speelplekniveau veranderingen worden doorgevoerd. Het speelruimtebeleidsplan geeft gemeentebreed inzicht in het beleid op de formele en informele speelruimte en brengt verschillen tussen voormalige gemeenten en de wijken onderling in beeld. Daarbij worden ambities bepaald die betrekking hebben op de wijze waarop wordt omgegaan met formeel en informeel speelaanbod in de gemeente. Het speelruimtebeleidsplan is 10 jaar geldig en wordt minimaal elke 5 jaar geëvalueerd en bijgesteld.

Normen en resultaten inventarisatie

In dit speelruimtebeleidsplan zijn normen vastgesteld waaraan de formele en informele speelruimte in de gemeente Katwijk moet voldoen. De volgende normen zijn vastgesteld:

Formeel spelen:

- 3%-norm voor nieuwbouw ontwikkelingen: 3% norm geeft de behoefte weer aan formele speelruimte ten opzichte van de hoeveelheid uitgegeven gebied voor wonen.
- Één speelplek per 100 kinderen per speelwijk in bestaande gebieden;
- Speelmogelijkheden: minimaal 60 per 100 kinderen: een speeltoestel bevat één of meer speelmogelijkheden op het gebied van Motoriek, Sociaal, Competitie, Constructief en/of Grensverlegging. Het aantal speelmogelijkheden wordt vervolgens omgerekend naar het aantal speelmogelijkheden per 100 kinderen.
- Speelruimtecoëfficiënt: minimaal 66%: De speelruimte coëfficiënt is bepaald aan de hand van een lijst met kenmerken van een aantrekkelijk speelterrein. Voor elk speelterrein is bekeken in welke mate elk kenmerk aanwezig is. Deze coëfficiënt is weergegeven als percentage.
- Kwalitatieve formele speelruimte uit veldinventarisatie: score minimaal 12: met een aantal items wordt bepaald in hoeverre de formele speelruimte aantrekkelijk/optimaal is.

Informeel spelen:

- Kwantitatieve informele speelruimte score minimaal 2,5: per ruimtelijk onderdeel (brede trottoirs, autoluwe straten, pleinen, grasvelden, bosjes, parken, water/zand) een inschatting gemaakt in de mate waarin deze onderdelen aanwezig zijn in een speelwijk.
- Kwalitatieve informele speelruimte minimale score van 13: met een aantal items wordt bepaald in hoeverre de informele speelruimte aantrekkelijk/optimaal is.

Aan de hand van een (veld)inventarisatie is bekeken in hoeverre de gemeente Katwijk aan deze normen voldoet. Voor de gehele gemeente zijn zowel de hoeveelheid als de kwaliteit van de formele

speelruimte gemiddeld voldoende voor alle leeftijdscategorieën. De kwaliteit van de informele speelruimte is eveneens voldoende, maar de hoeveelheid blijft onder de maat. Per speelwijk verschilt de kwaliteit en de kwantiteit van zowel formeel als informeel spelen in positieve en negatieve zin. Vooral in Katwijk aan Zee en Katwijk ad Rijn (speelwijken D en I) liggen zowel de hoeveelheid als de kwaliteit van de formele en informele speelruimte onder de normen. In de speelwijken Rijnsoever (A), Hoornes (B) en Molenwijk (E) daarentegen liggen juist de hoeveelheid en de kwaliteit van de formele en informele speelruimte boven de normen. Een aantal wijken scoort goed wat betreft de meeste normen, alleen de hoeveelheid informele speelruimte blijft achter. Dit is bijvoorbeeld het geval in de speelwijken Cleijn Duin/Koestal (F) en Overduin/Witte Hek (J).

Ambities

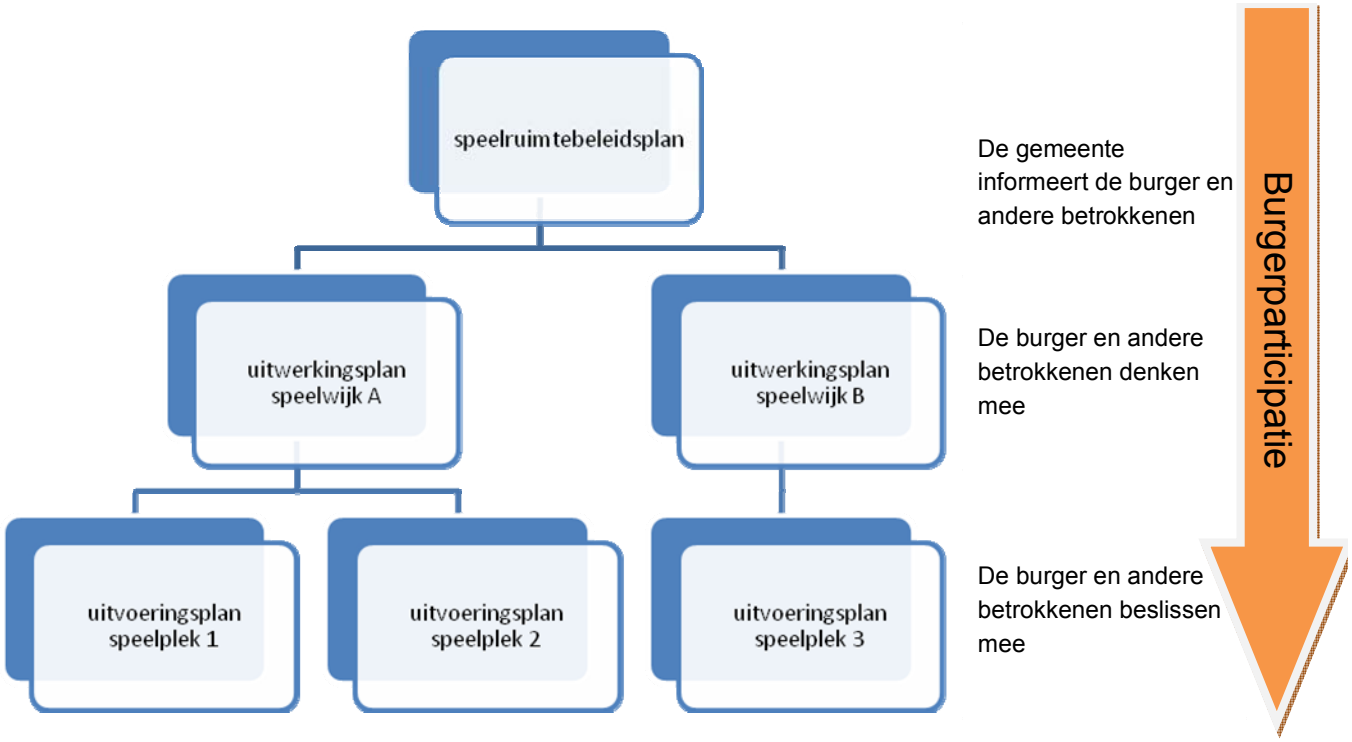
Naar aanleiding van de uitkomsten van de inventarisatie en de analyse zijn ambities opgesteld. Het betreft in totaal 12 ambities. Per speelwijk is in de volgende tabel aangegeven welke ambities van toepassing zijn.

Ambitie \ Speelwijk	A, Rijnsoever	B, Hoornes	D, Dorp/Sandt	E, Molenwijk	F, Cleijn Duin/Koestal	G, Zanderij	I, Katwijk aan Zee	J, Overduin / Witte Hek	K, Frederiksoord/Kleipetten	L, Rijnsburg overig	M, Valkenburg
1. Vergroten van hoeveelheid formele speelruimte			●				●				●
1a. Vergroten van kwaliteit formele speelruimte			●			●	●			●	●
2. Vergroten van informele speelruimte			●		●		●	●	●	●	●
3. Stimuleren natuurlijk spelen	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
4. Verbeteren bereikbaarheid en veiligheid			●		●						
5. Rekening houden met informele speelruimte bij (her)inrichting buitenruimte	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
6. Uitvoeren beleid omtrent gebruik ondergronden	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
7. Uitvoeren beleid omtrent zandbakken	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
8. Rekening houden met medegebruik kinderen met beperking bij ontwerp speelvoorziening	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
9. Rekening houden met informele speelruimte bij (her)inrichting buitenruimte	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
10. Toetsen van toekomstige (bestemmings)plannen	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
11. Uitvoeren onderhoud speelvoorzieningen volgens beheerniveaus VORK	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
12. Betrekken schoolpleinen en sportvelden in openbare buitenspeelruimte			●				●				

Deze ambities zijn uitgewerkt tot een actieplan, waarin per speelwijk op hoofdlijnen is aangegeven welke acties noodzakelijk zijn, welke prioriteit deze acties hebben, wie bij deze acties zijn betrokken en welke investeringen globaal nodig zijn.

Vervolgstappen

De belangrijkste vervolgstap op dit speelruimtebeleidsplan is het uitwerken van het actieplan tot uitwerkingsplannen per speelwijk met bijbehorende planning. Deze uitwerkingsplannen worden vervolgens vertaald naar concrete uitvoeringsplannen op speelplekniveau in samenspraak met bewoners, scholen, verenigingen en andere betrokkenen. In de volgende figuur is het proces weergegeven.

Inleiding

Aanleiding

Per 1 januari 2006 zijn de gemeenten Rijnsburg, Valkenburg en Katwijk gefuseerd tot de gemeente Katwijk. Elke gemeente had zijn eigen werkwijze en beleidsuitgangspunten. Een fusie van gemeenten vraagt dan ook om een harmonisatie van werkwijzen en beleidskaders. Op het gebied van de inrichting, het beheer en onderhoud van de openbare ruimte heeft de gemeente al diverse acties uitgezet. Eén van de acties is het harmoniseren van speelruimtebeleid, waarvan dit rapport het resultaat is.

De gemeente draagt zorg voor de belangen van al haar bewoners, dus ook voor die van kinderen en jongeren. De gemeente is verantwoordelijk om de regie te houden als het gaat om zowel de kwantiteit als de kwaliteit van de speelruimte. Een goede beleidsmatige onderbouwing van het belang van buitenspeelruimte biedt een gedegen kader op het moment dat diverse belangen elkaar ontmoeten.

Doel

Het doel van het speelruimtebeleidsplan is het opstellen van een beleidskader voor de speelruimte in de gemeente Katwijk. Er wordt op speelwijkniveau gekeken naar de verhouding tussen vraag-aanbod en de kwaliteit van spelen. Omdat dit speelruimtebeleidsplan kaders stelt voor spelen in de gemeente Katwijk, wordt er niet ingezoomd op speelplekniveau. In de vervolguitwerking op dit beleidsplan zullen waar nodig op speelplekniveau veranderingen worden doorgevoerd. Het speelruimtebeleidsplan geeft gemeentebreed inzicht in het beleid op de formele en informele speelruimte en brengt verschillen tussen voormalige gemeenten en de wijken onderling in beeld. Daarbij worden ambities bepaald die betrekking hebben op de wijze waarop wordt omgegaan met formeel en informeel speelaanbod in de gemeente.
Speciale aandacht zal hierbij uitgaan naar een meer gevarieerde inrichting van de speelplekken. In het kader van duurzaamheid is ‘natuurlijk spelen’ een ambitie dat verder wordt beschreven op pagina 30. Bij nieuwbouwontwikkelingen, zie pagina 34, dienen geen losse toestellen te komen, maar worden ze gegroepeerd in grotere clusters.

Doorkijk

De ambities uit het speelruimtebeleidsplan zullen de komende jaren per speelwijk verder worden uitgewerkt. In deze uitwerkingsplannen zullen binnen de kaders van het speelruimtebeleidsplan op speelplekniveau herinrichtingsprojecten worden uitgevoerd. Hét moment om met bewoners én kinderen om tafel te gaan: ‘Wat zijn uw wensen in de wijk en die van uw kinderen, wat zijn knelpunten, welke projecten gaan we uitvoeren, wat heeft de hoogste prioriteit en wilt u meedenken in deze projecten?’

Resultaat

Het beleidsplan omvat een onderzoek naar vraag, aanbod, spreiding en speelwaarde van speelplaatsen, het bepalen van ambities en de uitwerking tot een actieplan op hoofdlijnen. Het speelruimtebeleidsplan is 10 jaar geldig en wordt minimaal één keer tussentijds, bij voorkeur na vijf jaar, geëvalueerd en bijgesteld. Het vormt de basis om het speelruimtebeleid de komende jaren op speelwijkniveau verder uit te werken tot concrete uitvoeringsplannen.

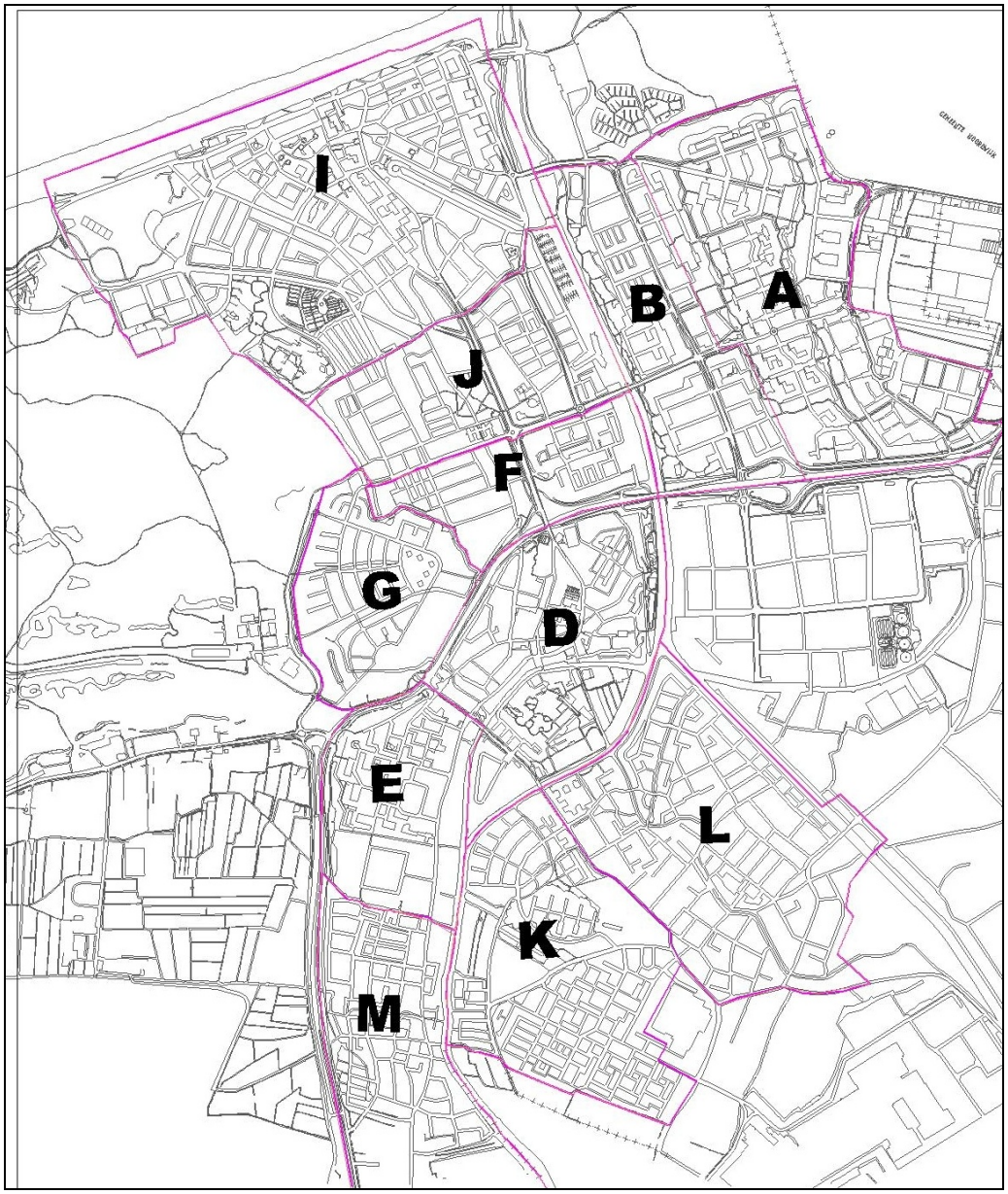
Werkwijze

Het speelruimtebeleidsplan is opgesteld in opdracht van de gemeente Katwijk door bureau Cyber adviseurs. Er is inspraak geweest voor de burger en andere betrokkenen. Zij zijn geïnformeerd over dit plan. Tijdens het project is een projectgroep ingesteld van diverse disciplines om inhoudelijk het plan tot stand te brengen. In de projectgroep speelruimte hadden de volgende mensen zitting: G.B. de Jong, W. van Duijn, W.J. Kanbier, M. van der Linden, N.A. de Jong, A.M. van der Plas, bureau Cyber.
Daarnaast hebben de wijkregisseurs en factorW tussentijdse adviezen en opmerkingen gegeven.

1 Belang van spelen

Kinderen verdienen een plek in de ‘grotemensenwereld’. Voldoende ruimte voor beweging en daarbij sociale veiligheid, verkeersveiligheid en een gezonde leefomgeving zijn voorbeelden die kinderen nodig hebben voor hun ontplooiing en gezondheid. Dit stelde de minister van VROM in april 2006 in een beleidsbrief naar alle gemeenten. De aanwezigheid van goede en voldoende buitenspeelruimte draagt direct bij aan een gezonde fysieke en mentale ontwikkeling voor kinderen en jongeren.

Die ruimte moet veilig en bereikbaar zijn. De ruimte moet kunnen dienen als ontmoetingsplek en aanleiding geven tot spel, omdat de buitenruimte een essentieel deel van de leefwereld van kinderen en jongeren is. Buiten komen ze andere hindernissen, uitdagingen en verrassingen tegen dan binnen en moeten ze reageren op onverwachte situaties. Buiten komen ze leeftijdgenoten tegen. Buitenspelen geeft kinderen en jongeren voortdurend prikkels waardoor ze zich fysiek, sociaal-emotioneel en verstandelijk sterk ontwikkelen. Zo omschrijft het Netwerkdocument Platform Ruimte voor de Jeugd (2005) het ‘waarom van het buitenspelen’.

Wijk	Speelwijk[1]	Buurten	Benaming speelwijk
Hoornes/ Rijnsoever	Wijk A	Rijnsoever West, Rijnsoever Oost	Rijnsoever
Hoornes/ Rijnsoever	Wijk B	Hoornes West, Hoornes Oost	Hoornes
Katwijk aan den Rijn	Wijk D	Dorp, 't Sandt	Dorp/Sandt
Katwijk aan den Rijn	Wijk E	Molenwijk	Molenwijk
Katwijk aan den Rijn	Wijk F	Cleijn Duin, Koestal	CleijnDuin/Koestal
Katwijk aan den Rijn	Wijk G	Zanderij Westerbaan	Zanderij
Katwijk aan Zee	Wijk I	De Noord, Noord-Oost, Centrum, Midden, Zuid-West, Zuid-Oost (Noordduinen)	Katwijk aan Zee
Katwijk aan Zee	Wijk J	Witte Hek, Overduin	Witte Hek/Overduin
Rijnsburg	Wijk K	Frederiksoord, Kleipetten	Frederiksoord/Kleipetten
Rijnsburg	Wijk L	Rijnsburg overig	Rijnsburg overig
Valkenburg	Wijk M	Dorp	Valkenburg

[1] De speelwijken C en H bestaan niet

2 Inventarisatie en analyse

2.1 Algemeen

Dit hoofdstuk beschrijft als eerste de relevante inventarisatiegegevens voor het speelruimtebeleidsplan. De inventarisatiegegevens bestaan uit een samenvatting van de wetgeving en het vigerende gemeentebeleid. In de paragraaf 'Normen' wordt ingegaan op de gewenste normen waaraan speelruimte in de gemeente Katwijk moet voldoen.
De laatste paragrafen tenslotte beschrijven de huidige kwantiteit en kwaliteit van de formele en informele speelruimte in Katwijk. Deze huidige kwaliteit en kwantiteit wordt in de analyse vergeleken met de gewenste normen.

Formele en informele speelruimte

Dit speelruimtebeleidsplan maakt onderscheid tussen formele en informele speelruimte.
Formele speelruimten zijn ruimten die specifiek voor buitenspelen zijn bestemd en ingericht. Kinderen en jongeren gebruiken die vaak als ontmoetingsplek en uitvalsbasis.
Informele speelruimten zijn alle ruimten waar kinderen en jongeren spelen zonder dat deze ruimten specifiek voor buitenspelen zijn bestemd en ingericht. Het gaat om bijvoorbeeld trottoirs, rustige straten, parken, plantsoenen, grasvelden en (school)pleinen.

Informeel spelen; spelen op straat

Formeel spelen; spelen in speelterrein

Kwantiteit en kwaliteit

In dit speelruimtebeleidsplan wordt met regelmaat gesproken over kwaliteit en kwantiteit.
Met kwaliteit van speelruimte wordt bedoeld de mate waarin de speelruimte geschikt is voor het gebruik waarvoor het is bedoeld. Aantrekkelijkheid van de speelruimte is hierin een belangrijk begrip.
Met kwantiteit van speelruimte wordt bedoeld de mate waarin speelruimte in een speelwijk aanwezig is.

Speelwijken

De inventarisatiegegevens voor de kwantiteit en de kwaliteit van spelen in Katwijk gaan uit van 'speelwijken'. De officiële wijkindeling in vijf wijken (Katwijk aan Zee, Katwijk aan de Rijn, Rijnsburg, Valkenburg en Hoornes/Rijnsoever) is een wat grove benadering voor het beleidsplan. De buurtindeling (26 buurten) is daarentegen erg gedetailleerd voor een beleidsstuk. Het gaat er tenslotte om beleidskaders te stellen. Daarom is de 'speelwijk' geïntroduceerd, dat tussen de wijk- en buurtindeling in zit. De speelwijk is stedenbouwkundig gezien zo uniform mogelijk gekozen, waarbij de grenzen van een speelwijk overeenkomen met begrenzingen van bestaande wijken en/of buurten. De speelwijkindeling is aangegeven op de kaart op de tegenoverliggende pagina.

De volgende randvoorwaarden zijn hierin meegenomen:
- Buitengebied valt buiten de speelwijken, omdat in het buitengebied nauwelijks kinderen wonen. Bewoners voorzien vaak zelf in speelmogelijkheden op het eigen erf.
- Nog te bebouwen gebieden vallen buiten speelwijken, uitgezonderd inbreidingslocaties, omdat voor deze gebieden nog geen demografische gegevens voorhanden zijn. Voor deze gebieden is het uitvoeren van een analyse daarom niet mogelijk. Aan deze gebieden wordt in het rapport apart aandacht besteed.

2.2 Wetgeving

2.2.1 Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS)

Dit wettelijk voorschrift heeft betrekking op het ontwerp, de onderhoudswerkzaamheden en het logboek in de gebruikfase van attractie- en speeltoestellen.

Verplichtingen fabrikant:
- Het ontwerpen, fabriceren of importeren van een veilig speeltoestel.
- Het laten keuren van een speeltoestel. De fabrikant moet een speeltoestel zodanig ontwerpen en vervaardigen dat het veilig is. Elk nieuw type speeltoestel dient gekeurd te worden door een aangewezen keuringsinstantie (AKI).
- Het opstellen en bewaren van het technisch constructiedossier. De fabrikant moet een technisch constructiedossier opstellen, bewaren en ter beschikking houden van een AKI tot ten minste 10 jaar na de verkoop van het laatste speeltoestel van de betreffende serie.
- Elk speeltoestel moet voorzien zijn van een gebruiksvoorschrift. Elk speeltoestel dient vergezeld te gaan van een Nederlandstalige gebruiksaanwijzing, die de beheerder van het toestel in staat stelt het toestel zodanig te installeren, te (de-)monteren, te doen gebruiken, te inspecteren en te onderhouden, dat het toestel geen gevaar oplevert.
- Het markeren van een speeltoestel. Speeltoestellen dienen te zijn voorzien van een aantal opschriften, welke onuitwisbaar en onlosmakelijk op of in het speeltoestel zijn aangebracht

Verplichtingen beheerder:
- Het veilig (laten) installeren en (laten) verrichten van onderhoud. De beheerder dient ervoor te zorgen dat het speeltoestel zodanig wordt geïnstalleerd en onderhouden dat er bij gebruik geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid van personen bestaat
- Het (laten) inspecteren van speeltoestellen die reeds in gebruik zijn. Speeltoestellen die al vóór 26 maart 1997 in gebruik waren, behoeven geen typekeuring te ondergaan door een AKI. De beheerder moet zich er wel van vergewissen dat het speeltoestel veilig is.
- Het opstellen, bijhouden en bewaren van een logboek. Elk speeltoestel dient voorzien te zijn van een logboek. In het logboek dienen gegevens te zijn opgenomen omtrent: de fabrikant/importeur, de installateur, de eigenaar en de beheerder, de kenmerken van het speeltoestel, de keuringen of onderzoeken die hebben plaatsgevonden, resultaten van eigen inspecties en onderhoud en ongevallen.

2.2.2 Beleidsbrief minister van VROM

In een beleidsbrief van 2005 gericht aan alle gemeenten verzoekt de voormalige minister van VROM de gemeenten in de ruimtelijke planvorming voldoende ruimte te bestemmen als formele buitenspeelruimte. De minister geeft als richtgetal dat 3% van de gebieden die voor wonen zijn

bestemd moet worden gereserveerd als speelruimte. Ze adviseert om in bestaande situaties zo mogelijk naar dit percentage toe te groeien als de gemeente dit percentage nog niet heeft bereikt.
Trottoirs en vergelijkbare openbare ruimte worden hierin niet meegeteld. Groenvoorzieningen bijvoorbeeld kunnen hierin wel worden meegeteld, mist deze hiervoor geschikt zijn en de omschrijving in het bestemmingsplan duidelijk maakt dat de gebieden met deze bestemming als speelruimte kunnen fungeren. De minister verzoekt de gemeente bovendien aandacht te besteden aan de kwaliteit en bereikbaarheid van de buitenspeelruimte.

Samengevat:
- 3% van de gebieden die voor wonen is bestemd, reserveren als formele speelruimte.
- Aandacht voor kwaliteit buitenspeelruimte.
- Aandacht voor bereikbaarheid buitenspeelruimte.

2.3 Bestaand gemeentebeleid

2.3.1 Fusie en huidig beleid

In het kader van de fusie tussen Katwijk, Rijnsburg en Valkenburg (KRV) per 1-1-2006, is het beleid van de verschillende gemeentes met elkaar vergeleken en zijn tijdelijke keuzes gemaakt voor de eerste paar jaar van de nieuwe gemeente Katwijk. In deze periode is het oude beleid van de gemeente Katwijk uitgangspunt geweest, welke werd verwoord in het rapport ‘Spelen in Katwijk’ uit het jaar 1999. Dit oude beleidsplan gaat wat betreft de normen uit van 1 speelplek per 100 kinderen.
Op dit moment is een nieuw gezamenlijk beleid nodig dat geldt voor alle wijken binnen de huidige gemeente Katwijk.

2.3.2 Speelbeleid en de VORK

VORK staat voor Visie Openbare Ruimte Katwijk en is in mei 2008 vastgesteld. De VORK beschrijft de kwaliteitskeuze per structuurelement, zoals boulevard&stadscentrum, wijkcentra, hoofdstructuren, woongebieden, toeristisch&recreatief en bedrijventerrein. Dat betekent dat is aangegeven welk inrichtingsniveau, technische beheerniveau en netheids beheerniveau op welke plaatsen moet worden nagestreefd. In de VORK is bovendien aangegeven dat een speelruimtebeleidsplan gewenst is waarin nieuwe beleidslijnen worden geformuleerd gebaseerd op demografische ontwikkelingen, voldoende spreiding van speelplekken en aantrekkelijke en uitnodigende plekken met voldoende speelwaarde.

De volgende punten uit de VORK zijn van toepassing op het speelruimtebeleidsplan:
- Spelen is voor kinderen een belangrijke gebruiksvorm van de openbare ruimte
- In woongebieden staat een prettige leefomgeving centraal, waarbij aandacht is voor veiligheid en gebruik. Er is aandacht voor kwetsbare groepen, zodat deze zich veilig door de openbare ruimte kunnen verplaatsen.
- Het ontwikkelen en renoveren van speelruimte dient burgergericht plaats te vinden. Dat betekent dat de mening aan de burger wordt gevraagd en dat wordt ingespeeld op signalen uit de samenleving. De belangen worden zorgvuldig afgewogen en bewaakt. Bewonersparticipatie speelt hierin een belangrijke rol, waarbij zowel jongeren als ouderen worden betrokken bij de inrichting van hun leefomgeving.
- De gemeente Katwijk sluit aan bij de landelijke oproep om voldoende speelruimte in de openbare ruimte te realiseren.
- Speelvoorzieningen zijn evenwichtig verspreid over de verschillende buurten en wijken waarbij rekening wordt gehouden met de leeftijdsopbouw en de ontwikkeling van kinderen.
- Speelplaatsen worden duurzaam ingericht en beheerd.
- Speelruimte wordt beheerd op het beheerniveau zoals is aangegeven in de VORK

2.4 Normen

Deze paragraaf beschrijft de normen zoals die gelden voor de speelruimte in de gemeente Katwijk.
De normen zijn gesplitst in criteria voor formeel en informeel spelen en voor normen over kwaliteit en kwantiteit.

2.4.1 Normen formele speelruimte

De volgende normen gelden voor formeel spelen. Alle normen gelden *per speelwijk*.

Kwantitatieve normen:

- In nieuwbouw ontwikkelingen geldt de 3%-norm
- In bestaande gebieden en bij nieuwbouwplannen waarbij het de demografische gegevens al bekend zijn, geldt een norm voor maximaal 100 kinderen per speelplek. Deze norm geldt voor elke doelgroep (1 t/m 5, 6 t/m 11 en 12 t/m 17 jaar) afzonderlijk. Deze norm was ook opgenomen in het beleid van de voormalige gemeente Katwijk. In het KRV onderzoek is opgedragen deze norm ook te hanteren in dit speelruimtebeleidsplan.

Kwalitatieve normen:

- Speelruimtecoëfficiënt van minimaal 66%
- Aantal speelmogelijkheden per 100 kinderen een minimale score van 60
- Kwaliteit formele speelruimte met een minimale score van 12

De gemeente Katwijk wil zich conformeren aan het richtgetal van de overheid op plaatsen waar dit realistisch is. Daarom is de 3%-norm in de gemeente Katwijk geldig voor nieuwbouwlocaties. Voor de bestaande wijken hanteren we andere normen dan de 3% norm.

In de meeste nieuwbouwplannen in de gemeente Katwijk zijn de programma's dermate ver gevorderd dat de 3%-norm niet meer overal haalbaar is. Het zou goed zijn om dit wel alsnog na te streven. Op de nog te ontwikkelen nieuwbouwlocaties is de 3%-norm wel haalbaar. Deze norm is een ruimtelijke norm en bewerkstelligt dat in toekomstige nieuwbouwlocaties voldoende ruimte wordt gereserveerd voor spelen. Bovendien is de norm over het aantal kinderen per speelplek voor toekomstige nieuwbouwlocatie lastig in te vullen, omdat de demografische gegevens nog niet voorhanden zijn. Voor bestaande wijken is juist een norm gericht op demografische gegevens een goede norm, omdat deze norm doelgerichter is dan de 3%-norm. Verschillen tussen wijken worden op deze wijze zichtbaar, bijvoorbeeld dat in de ene wijk veel kinderen wonen en in de andere wijk juist veel ouderen.

Het betreft normen voor informeel en formeel spelen, gesplitst in kwalitatieve normen (kwaliteit van spelen) en kwantitatieve normen (vraag-aanbod). In de meetlat achter paragraaf 2.4.2 zijn per norm de scores van hoog naar laag gevisualiseerd door foto's, een technische norm en een populaire uitleg. De gele pijl geeft per norm aan wat de streefwaarde is in Katwijk, de ambitie dus.

2.4.2 Normen informele speelruimte

Er gelden geen officiële normen voor informeel spelen vanuit de overheid. Ook hebben de voormalige gemeenten in het verleden geen normen vastgesteld voor informele speelruimte.
In dit beleidsstuk geven we door middel van criteria richting aan informeel spelen. Deze richting vormt een hulpmiddel bij nieuw te bouwen locaties, renovatiewerkzaamheden en inbreidingsprojecten.

De volgende normen gelden voor informeel spelen. Alle normen gelden *per speelwijk*.

Kwantitatieve normen:

- Richtnorm voor de hoeveelheid informele speelruimte (parken, groenstroken, brede trottoirs, autovrije straten, pleinen e.d.) een score van minimaal 2,5. Er is dan op redelijk veel plaatsen in de speelwijk ruimte om te spelen in zowel het groen als op de verharding.

Kwalitatieve normen:
Richtnorm voor de mate waarin de informele speelruimte aantrekkelijk/optimaal is met een score van minimaal 13. Dit houdt in dat gemiddeld elke item enigszins aanwezig is.

In bijlage 1 en 2 zijn de normen nog eens uitvoerig toegelicht.

Norm I kwantitatief **FORMEEL SPELEN**			
Aantal speelplekken/100 kinderen: 1	3 speelplekken/100 kinderen	1,5 speelplekken/100 kinderen	0,5 speelplekken/100 kinderen
Toelichting	Binnen loopafstand diverse speelplekken bereikbaar.	Binnen loopafstand minimaal 1 speelplek bereikbaar.	Binnen loopafstand maximaal 1 speelplek bereikbaar.
Norm II kwalitatief **FORMEEL SPELEN**			
Speelmogelijkheden/100 kinderen: ≥ score 60	150 speelmogelijkheden/kind	75 speelmogelijkheden/kind	20 speelmogelijkheden/kind
Toelichting	Gevarieerde (grotere) speelplek, waarbij is nagedacht over inrichting en gebruik. Ook speelmogelijkheden buiten toestellen aanwezig	Redelijk gevarieerde speelplek en ruimte aanwezig voor informeel spel.	Nauwelijks variatie, kleine speelplekken, standaard toestellen. Nauwelijks speelmogelijkheden naast toestellen.
Norm III kwalitatief **FORMEEL SPELEN**			
Speelruimtecoëffiiënt:≥ score 66%	Speelruimtecoëfficiënt 100%	Speelruimtecoëfficiënt 50%	Speelruimtecoëfficiënt 10%
Toelichting	Zeer aantrekkelijk speelterrein, dat ruim is opgezet en waar ruimte voor eigen spel is.	Aantrekkelijk speelterrein dat redelijk ruim is opgezet waar voldoende ruimte voor eigen spel is.	Beperkt aantrekkelijk speelterrein, niet ruim opgezet, met zeer beperkte ruimte voor eigen spel.
Norm IV kwalitatief **FORMEEL SPELEN**			
Aantrekkelijkheid speelplekken: ≥ score 12	Aantrekkelijkheid speelplekken: 24	Aantrekkelijkheid speelplekken: 12	Aantrekkelijkheid speelplekken: 6
Toelichting	Zeer aantrekkelijk speelterrein, dat ruim is opgezet en naast toestellen ook bespeelbaar groen en verharding bevat, zoals pleintje of grasveld.	Aantrekkelijk speelterrein dat redelijk ruim is opgezet en naast speeltoestellen ook beperkt bespeelbaar groen en verharding bevat.	Beperkt aantrekkelijk speelterrein, niet ruim opgezet, bestaat enkel uit speeltoestellen, zonder bespeelbaar groen of verharding.
Norm V kwantitatief **INFORMEEL SPELEN**			
Aanwezigheid informele ruimte: ≥ score 2,5	Aanwezigheid informele ruimte: 5,0	Aanwezigheid informele ruimte: 2,5	Aanwezigheid informele ruimte: 0,5
Toelichting	Zeer kindvriendelijke omgeving. Flink aandeel in de wijk bevat autoluwe straten, brede trottoirs en pleintjes, bosjes om in te ravotten en grasveldjes om op te spelen.	Kindvriendelijke omgeving. Delen van de wijk zijn autoluw, hebben (brede) trottoirs en/of pleintjes, bosjes om in te ravotten en grasveldjes om op te spelen.	Beperkt kindvriendelijke omgeving. Straten en trottoirs beperkt geschikt om op te spelen, beperkt groen aanwezig dat geschikt is om in en op te spelen.
Norm VI kwalitatief **INFORMEEL SPELEN**	 	 	
Aantrekkelijkheid informele ruimte: ≥ score 13	Aantrekkelijkheid informele ruimte: 26	Aantrekkelijkheid informele ruimte: 13	Aantrekkelijkheid informele ruimte: 6
Toelichting	Aantrekkelijke informele speelruimte met ruime keuze uit bespeelbare bosjes, parken, grasveldjes die groot genoeg zijn om op te voetballen, autoluwe straten en brede trottoirs voor eigen spel.	Redelijk aantrekkelijke speelruimte met in de directe buurt bespeelbare bosjes, parken, grasveldjes die groot genoeg zijn om op te voetballen, autoluwe straten en (brede) trottoirs voor eigen spel.	Beperkt aantrekkelijke informele speelruimte. Weinig autoluwe straten en veelal smalle trottoirs. Weinig (bespeelbaar) groen in de vorm van bosjes en grasveldjes aanwezig.

2.5 Analyse huidige situatie

De analyse van de huidige situatie is samengevat in een tabel die aan het einde van deze paragraaf is toegevoegd. De hiernavolgende tekst licht de resultaten/analyse toe.
De huidige situatie per speelwijk is in kaart gebracht door een veldinventarisatie en een analyse van vraag en aanbod. De huidige situatie onderscheidt de kwantiteit van de kwaliteit van speelwijken en formeel spelen van informeel spelen.

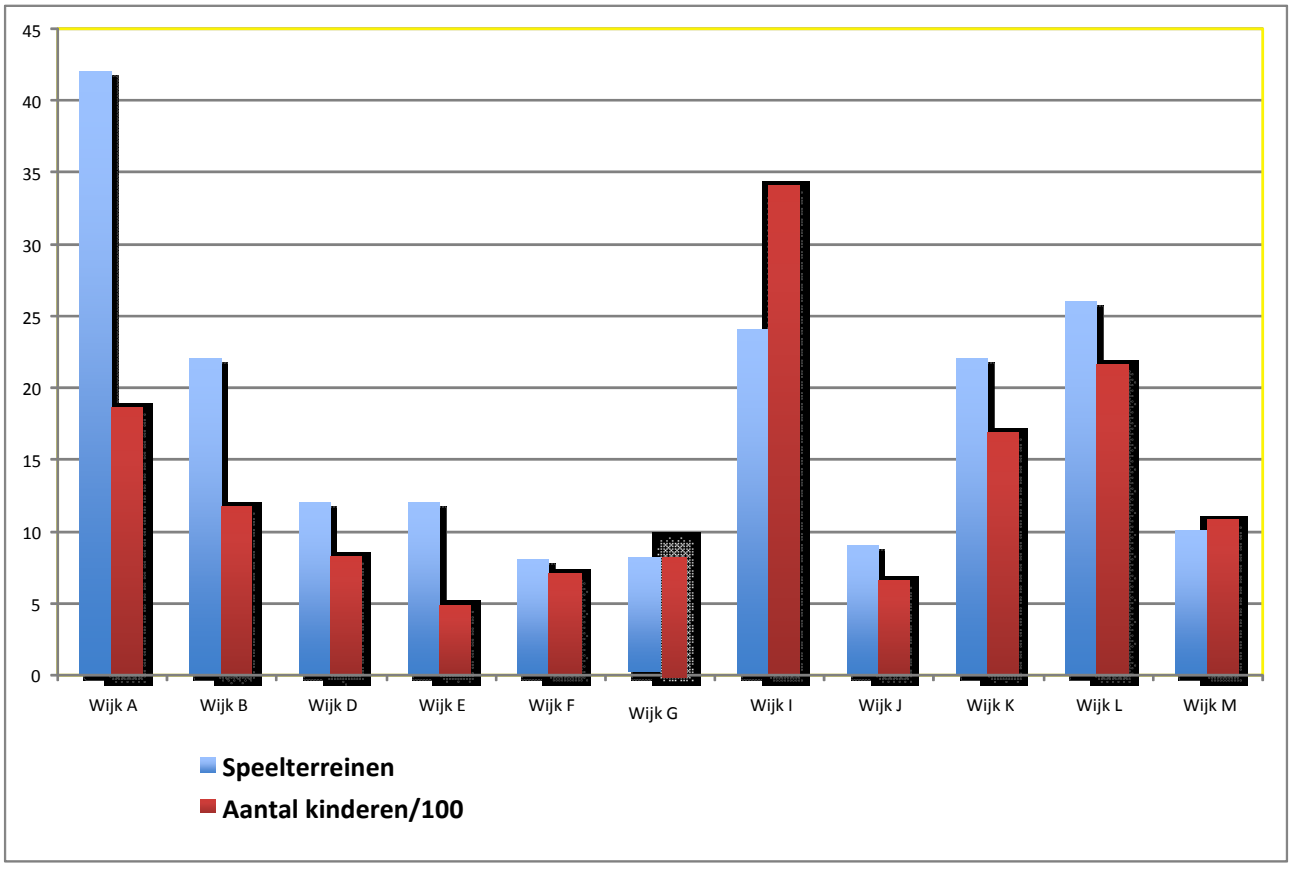
Bijlage 5 toont de uitgebreide veldinventarisatie gegevens. In de volgende subparagrafen treft u de analyse in beknopte vorm aan. De paragraaf sluit af met de analyse in tabelvorm en een beschrijving van de karakteristieken per speelwijk. Uitgangspunten gegevens: gegevens ABOS op basis van inspectieresultaten juli 2007 en aantal kinderen op basis van gegevens uit januari 2008.

2.5.1 Kwantiteit per speelwijk

Kwantiteit formeel spelen

De kwantiteit van formeel spelen is bepaald aan de hand van het aantal speelvoorzieningen in de speelwijk. Bovendien is gekeken naar het aantal speelplekken voor de doelgroepen 0 t/m 5, 6 t/m 11 en 12 t/m 17 afzonderlijk.
Voor de doelgroep 0 t/m 5 jaar zijn in alle speelwijken minimaal 1 speelvoorziening per 100 kinderen aanwezig. De meeste voorzieningen zijn in speelwijk Rijnsoever (A) aanwezig, de minste in speelwijk Katwijk aan Zee (I). De meeste speelvoorzieningen zijn redelijk verspreid over de wijk.

De volgende grafiek laat de verdeling van het aantal speelterreinen en het aantal kinderen per speelwijk zien:

Ter vergelijking zijn in bijlage 4 de gegevens van de gemeente Katwijk naast de gegevens van een aantal vergelijkbare gemeenten in tabelvorm weergegeven.
In bijlage 6 is een plattegrond van de gemeente Katwijk opgenomen, waarin alle speelplekken zijn aangegeven.

Kwantiteit informeel spelen
Om de kwantiteit van informeel spelen te bepalen is tijdens de inventarisatie een inschatting gemaakt van de hoeveelheid aanwezige informele speelruimte. Onder informele speelruimte wordt verstaan, de parken, grasvelden, bosjes, straat/trottoir/voetpad, pleinen en zand&water.

In de speelwijken Rijnsoever (A), Hoornes (B) en Molenwijk (E) is de meeste informele speelruimte aanwezig. De speelwijken Katwijk aan de Rijn Dorp/t Sandt (D) en Katwijk aan Zee (I) hebben de minste informele speelruimte.

2.5.2 Kwaliteit per speelwijk
Kwaliteit formeel spelen
De kwaliteit van formeel spelen is bepaald aan de hand van de normen die ABOS hanteert. Het betreft de normen ‘speelmogelijkheden’ en ‘speelruimte coëfficiënt’. Uitleg over deze normen is terug te vinden op de meetlat onder paragraaf 2.4.2.

De speelwijken Rijnsoever (A) en Molenwijk (E) hebben de meeste speelmogelijkheden en speelwijk I Katwijk aan Zee (I) en speelwijk Zanderij (G) de minste. De meest optimale speelterreinen bevinden zich in speelwijk Hoornes (B) en de minst optimale in speelwijk Zanderij (G) en Katwijk aan Zee (I).

Daarnaast is tijdens de veldinventarisatie een oordeel gegeven over de kwaliteit van de formele speelruimte. Deze kwaliteitsbepaling lijkt in veel opzichten op de kwaliteitsbepaling van ABOS. De normen van ABOS zijn goed bruikbaar. Deze normen zijn afgestemd op vooral de speeltoestellen zelf. De projectgroep vindt daarnaast ook de inrichting van de totale speelplek mede een bepalende factor. Daarom zijn naast de normen van ABOS ook ‘eigen’ normen opgesteld die vooral zijn gericht op de totale speelplek.

De speelwijken Rijnsoever (A), Molenwijk (E) en Rijnsburg overig (L) hebben de hoogste kwaliteit. In speelwijk Dorp/’t Sandt (D) en Katwijk aan Zee (I) zijn de speelterreinen het minst optimaal.

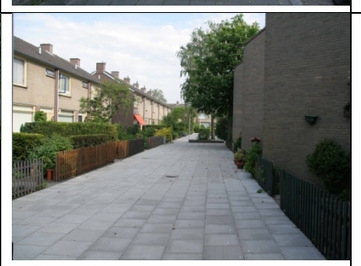
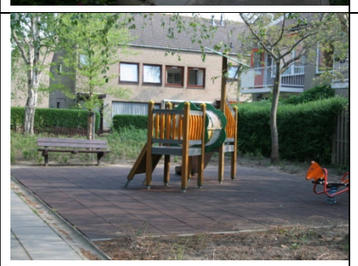
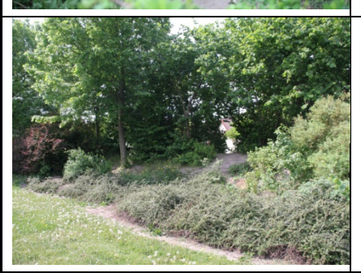
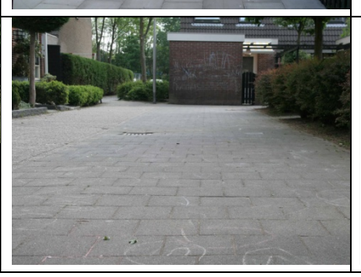
Kwaliteit informeel spelen
Om de kwaliteit van informeel spelen te bepalen is tijdens de inventarisatie gekeken naar aantrekkelijkheid, geschiktheid om te spelen met natuurlijke materialen, veiligheid en bereikbaarheid en geschiktheid voor de verschillende doelgroepen.

De speelwijken Rijnsoever (A), Hoornes (B) en Valkenburg (M) hebben de hoogste kwaliteit voor informeel spelen. In speelwijk Dorp/’t Sandt (D) is de informele speelruimte het minst optimaal.

Legenda tabel volgende pagina:

Huidige situatie boven norm	Huidige situatie gelijk (tot 10% boven) aan norm	Huidige situatie beneden norm

Speel-wijken	FORMEEL SPELEN					INFORMEEL SPELEN		Voorbeeld foto's uit speelwijken			Wijk karakteristieken
	Norm I kwantitatief		Norm II kwalitatief	Norm III kwalitatief	Norm IV kwalitatief	Norm V kwantitatief	Norm VI kwalitatief				
	Aantal speelpl./100 kinderen: 1		Speelmogelijkhe-den/100 kinderen: ≥ 60	Speelruimtecoëf-ficiënt: ≥ 66%	Aantrekkelijk-heid speelplek-ken: ≥ 12	Aanwezigheid informele ruimte: ≥ 2,5	Aantrekkelijk-heid informele ruimte: ≥ 13				
	Gegevens ABOS		Gegevens ABOS	Gegevens ABOS	Gegevens veldinven-tarisatie	Gegevens veldinven-tarisatie	Gegevens veldinven-tarisatie				
Wijk A, Rijnsoever	5,4 0 t/m 5	6,6 6 t/m 11	107	66,35%	20,00	2,5	21,00				Woonerf, rustige autoluwe straten en trottoirs. In wijk weinig groen, aan randen geconcentreerd groen. Speelterreinen ruim opgezet. Groen aan randen gevarieerd; afwisselend gras, bomen, heesters en bosjes, speels ingericht. In wijk vooral bomenrijen en hier en daar kleine stukjes groen.
	2,4 12 t/m 17	2,3 totaal									
Wijk B, Hoornes	3,0	5,3	93	71,31%	16,00	2,5	17,00				Hoogbouw,weinig rustige straten. In wijk en aan randen geconcentreerd groen. Groen aan randen gevarieerd; speels ingericht groen met reliëf. In wijk afwisselend gras, heesters en bosjes, soms speels ingericht. Speelterreinen 'recht-toe-recht- aan'.
	2,9	1,9									
Wijk D, Dorp/Sandt	3,9	2,3	61	64,63%	8,00	0,8	11,00				Dorps karakter, rustige straten en pleintjes, niet autoluw. weinig groen in wijken, geconcentreerd groen aan randen. Groen in wijk vooral bomenlanen, en hier en daar kleine stukken gras en bosjes. Groen aan randen bestaat vooral uit bosjes Kleine, beperkt aantrekkelijke speelterreinen voor zover aanwezig.
	0,6	1,5									
Wijk E, Molenwijk	5,5	6,8	106	66,85%	18,00	2,8	15,00				Hoogbouw, ruim opgezette wijk, brede voetpaden en pleinen aanwezig (autovrij). Groenrijke wijk, in wijk zelf en aan randen. Plaatselijk gras en heesters aanwezig. Meeste straten voorzien van bomen. Met name grotere speelterreinen met zorg ingericht, kleine speelterrreinen 'standaard'.
	1,2	2,5									
Wijk F, Cleijn Duin/Koestal	2,4	3,3	66	68,61%	13,00	1,8	15,00				Afwisselend middelhoogbouw en laagbouw. Hier en daar autoluwe plekken aanwezig door brede voetpaden. Geconcentreerd groen in wijk en aan randen. Gevarieerd groen; bosjes, grasvelden. Speelplekken netjes en verzorgd en redelijk ruim opgezet, regelmatig standaard inrichting.
	1,3	1,1									

Speel-wijken	FORMEEL SPELEN					INFORMEEL SPELEN		Voorbeeld foto's uit speelwijken			Wijk karakteristieken
	Norm I kwantitatief		Norm II kwalitatief	Norm III kwalitatief	Norm IV kwalitatief	Norm V kwantitatief	Norm VI kwalitatief				
	Aantal speelpl./100 kinderen: 1		Speelmogelijkhe-den/100 kinderen: ≥ 60	Speelruimtecoëf-ficiënt: ≥ 66%	Aantrekkelijk-heid speelplek-ken: ≥ 12	Aanwezigheid informele ruimte: ≥ 2,5	Aantrekkelijk-heid informele ruimte: ≥ 13				
	Gegevens ABOS		Gegevens ABOS	Gegevens ABOS	Gegevens veldinven-tarisatie	Gegevens veldinven-tarisatie	Gegevens veldinven-tarisatie				
Wijk G, Zanderij	1,1 0 t/m 5	1,7 6 t/m 11	40	60,56%	12,00	2,5	15,00				Nieuwe, strak ingerichte wijk met praktische inrichting.. Autoluwe (doodlopende) straten aanwezig. Groen in wijk geconcentreerd op één plek, aan rand open groen-water zone. Één grote speelruimte in wijk, enkele aan randen. Speelterreinen aantrekkelijk en niet standaard.
	1,2 12 t/m 17	1,0 totaal									
Wijk I, katwijk aan Zee	2,0	1,6	33	63,15%	10,00	2,0	14,00				Wijk met veel bebouwing en weinig groen. Weinig autoluwe straten, en bespeelbare verharding aanwezig. Aan rand strand (wel eerst drukke boulevard oversteken). Hier en daar geconcentreerd groen aanwezig, dat beperkte speelmogelijkheden heeft. Met name grotere speelterreinen gevarieerd en speels ingericht.
	0,3	0,7									
Wijk J, Witte Hek/Overduin	3,3	4,1	70	68,64%	17,00	2,2	14,00				Gevarieerde wijk, van moderne nieuwbouw, tot oudere buurten en een mix van hoog- en laagbouw. Pleksgewijs bespeelbare verharding aanwezig; autovrije straten, pleinen. M.n. geconcentreerd groen tussen hoogbouw, goed bespeelbaar en overzichtelijk door open karakter. Grotere speelterreinen gevarieerd.
	1,4	1,4									
Wijk K, Frederiksoord/ Kleipetten	3,7	3,4	60	68,48%	14,00	1,7	14,00				Gedeeltelijk woonerf, gedeeltelijk modern opgezette wijk. Veel voetpaden en autoluwe straten aanwezig Groen in wijk aanwezig in vorm van heesters en grasveldjes (beperkt in Kleipetten) en aan de rand (gras en water met flauwe oevers). Speelterreinen redelijk gevarieerd, van beperkte grootte.
	1,0	1,3									
Wijk L, Rijnsburg overige	2,6	3,8	52	68,03%	18,00	1,5	13,00				Deel woonerf, deel dorp, deel hoogbouw. In dorp weinig bespeel-bare verharding en groen aanwezig, in woonerf en bij hoogbouw ruimte voor spelen in groen en op verhar-ding. In woonerf en bij hoogbouw geconcentreerd en parkachtig groen aanwezig. Speelterreinen gevarieerd, m.n. door gebruik combi-toestellen.
	1,6	1,2									

Speel-wijken	FORMEEL SPELEN					INFORMEEL SPELEN		Voorbeeld foto's uit speelwijken			Wijk karakteristieken
	Norm I kwantitatief		**Norm II kwalitatief**	**Norm III kwalitatief**	**Norm IV kwalitatief**	**Norm V kwantitatief**	**Norm VI kwalitatief**				
	Aantal speelpl./100 kinderen: 1		Speelmogelijkhe-den/100 kinderen: ≥ 60	Speelruimtecoëf-ficiënt: ≥ 66%	Aantrekkelijk-heid speelplek-ken: ≥ 12	Aanwezigheid informele ruimte: ≥ 2,5	Aantrekkelijk-heid informele ruimte: ≥ 13				
	Gegevens ABOS		Gegevens ABOS	Gegevens ABOS	Gegevens veldinven-tarisatie	Gegevens veldinven-tarisatie	Gegevens veldinven-tarisatie				
Wijk M, Valkenburg	1,8 0 t/m 5	1,2 6 t/m 11	52	64,89%	14,00	2,3	17,00				Dorps karakter met oude kern en ruime kleinschalige nieuwbouw. Rustige straten, redelijk brede trottoirs. M.n. aan rand afwisselend groen in vorm van gras, bomen, bosjes. In wijk kleinere stukjes beperkt bespeelbaar groen en water met flauwe oever. Speelterreinen hebben standaard karakter.
	1,2 12 t/m 17	0,9 totaal									
Totaal Katwijk	2,9	3,4	61	66,79	14,55	2,1	15,09				
	1,3	1,3									

Normen I, II en II van 'Totaal Katwijk' zijn bepaald aan de hand van de gegevens van ABOS.
Norm IV, V en VI van 'Totaal Katwijk' zijn het resultaat van het gemiddelde van de speelwijken.

Toelichting norm I kwantitatief:
Het aantal speelplaatsen per 100 kinderen kan per doelgroep variëren. Het komt voor dat voor de afzonderlijke doelgroepen meer dan 1 speelplaats per 100 kinderen aanwezig is, terwijl voor het totaal minder dan 1 speelplaats per 100 kinderen aanwezig is. Het volgende rekenvoorbeeld van wijk M, Valkenburg geeft hiervoor een verklaring:

Omschrijving	***Aantal***	***formule***
Aantal speelplekken:	10	
Waarvan geschikt voor 0 t/m 5 jaar:	7	
Waarvan 6 t/m 11 jaar:	4	
Waarvan 12t/m 17 jaar:	4	
Aantal kinderen:	1075	
Waarvan kinderen van 0 t/m 5 jaar:	397	
Waarvan kinderen 6 t/m 11 jaar:	337	
Waarvan kinderen 12 t/m 17 jaar:	341	
Aantal speelplekken per 100 kinderen:	0,9	10/(1075/100)
Aantal speelplekken per 100 kinderen van 0 t/m 5 jaar:	1,8	7/(397/100)
Aantal speelplekken per 100 kinderen van 6 t/m 11 jaar:	1,2	4/(337/100)
Aantal speelplekken per 100 kinderen van 12 t/m 17 jaar:	1,2	4/(341/100)

2.6 Conclusies Katwijk totaal

In de vergelijking tussen de geldende normen en de huidige situatie, vallen de volgende zaken op:

- Het aantal aanwezige formele speelplekken is voor alle leeftijdscategorieën over geheel Katwijk gemiddeld voldoende aanwezig
- Het aantal speelmogelijkheden per 100 kinderen in de formele speelruimte is gemiddeld over geheel Katwijk krap voldoende aanwezig
- De aantrekkelijkheid van de formele speelruimte is gemiddeld over geheel Katwijk voldoende, want de speelruimtecoëfficiënt ligt iets boven de minimum gestelde norm.
- De geconstateerde aantrekkelijkheid van de formele speelruimte naar aanleiding van de veldinventarisatie is eveneens gemiddeld over geheel Katwijk voldoende.
- De hoeveelheid informele speelruimte is over geheel Katwijk onvoldoende aanwezig.
- De informele speelruimte is daarentegen voldoende aantrekkelijk.

2.7 Conclusies per speelwijk

- In de speelwijk Rijnsoever (A) zijn ruim voldoende speelplekken aanwezig met ruim voldoende speelmogelijkheden die bovendien aantrekkelijk zijn. De informele speelruimte is eveneens aantrekkelijk en voldoende aanwezig.
- In de speelwijk Hoornes (B) zijn ruim voldoende speelplekken aanwezig met ruim voldoende speelmogelijkheden die bovendien aantrekkelijk zijn. De informele speelruimte is eveneens aantrekkelijk en voldoende aanwezig.
- In speelwijk Dorp/Sandt (D) zijn voor de doelgroep 12 t/m 17 jaar onvoldoende speelplekken aanwezig. De speelmogelijkheden zijn echter voldoende, maar de aantrekkelijkheid scoort beneden de minimum norm. De informele speelruimte is onvoldoende aanwezig en is niet aantrekkelijk. Wegen vormen een belemmering voor kinderen om een speelplek in een andere buurt of speelwijk te bezoeken.
- In speelwijk Molenwijk (E) zijn ruim voldoende speelplekken aanwezig met ruim voldoende speelmogelijkheden die bovendien aantrekkelijk zijn. De informele speelruimte is eveneens aantrekkelijk en ruim voldoende aanwezig.
- In speelwijk Cleijn Duin/Koestal (F) zijn ruim voldoende tot voldoende speelplekken aanwezig met voldoende speelmogelijkheden die aantrekkelijk zijn. Er is onvoldoende informele speelruimte aanwezig, die overigens wel aantrekkelijk is.
- In speelwijk Zanderij (G) zijn ruim voldoende tot voldoende speelplekken . De speelmogelijkheden zijn echter onvoldoende evenals de aantrekkelijkheid. De bovenwijkse speelplek is echter niet meegenomen in de analyse.De informele speelruimte is wel aantrekkelijk en voldoende aanwezig.
- In speelwijk Katwijk aan Zee (I) zijn voor de doelgroep 12 t/m 17 jaar onvoldoende speelplekken aanwezig met bovendien onvoldoende speelmogelijkheden en niet aantrekkelijk. De informele speelruimte is eveneens onvoldoende aanwezig, maar wel van voldoende kwaliteit.
- In speelwijk Witte Hek/Overduin (J) zijn ruim voldoende speelplekken aanwezig met ruim voldoende speelmogelijkheden die aantrekkelijk zijn. Informele speelruimte is beperkt aanwezig, maar wel voldoende aantrekkelijk.
- In speelwijk Frederiksoord/Kleipetten (K) zijn ruim voldoende speelplekken aanwezig die voldoende speelmogelijkheden bieden en aantrekkelijk zijn. Informele speelruimte is beperkt aanwezig maar wel voldoende aantrekkelijk.

- In speelwijk Rijnsburg overig (L) zijn ruim voldoende aantrekkelijke speelplekken aanwezig,echter met onvoldoende speelmogelijkheden. Informele speelruimte is beperkt aanwezig maar wel voldoende aantrekkelijk.
- In speelwijk Valkenburg (M) tenslotte zijn krap voldoende speelplekken aanwezig die onvoldoende aantrekkelijk zijn en bovendien onvoldoende speelmogelijkheden bieden. Informele speelruimte is onvoldoende aanwezig, maar wel aantrekkelijk.

3 Ambities

Voor het bepalen van de ambities voor de speelruimte is gebruik gemaakt van de analyse uit het vorige hoofdstuk. Als eerste zijn per speelwijk ambities opgesteld. Uit deze lijst van ambities zijn de ´gemene delers´ benoemd die voor geheel Katwijk gelden. Deze ambities dienen als ijkpunt voor vervolgstappen. Vervolgens zijn deze ambities vertaald naar een actieplan. Tot slot zijn de financiële consequenties globaal weergegeven.

3.1 Toelichting ambities

In bijlage 3 treft u het verslag van de werksessie aan waarin de ambities mede tot stand zijn gekomen.

Naast de ambities dient de gemeente zich te houden aan het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS). Hiermee wordt vooral de veiligheid óp de speelplekken gecontroleerd. Dit wettelijke voorschrift heeft betrekking op het technisch ontwerp, de onderhoudswerkzaamheden en het logboek in de gebruikfase van attractie- en speeltoestellen.

De volgende 12 ambities gelden voor de gemeente Katwijk:

1. en 1a. Vergroten van formele speelruimte, zowel kwantitatief als kwalitatief

Zorgen voor voldoende formele speelruimte, waarbij binnen 10 jaar minimaal 90% wordt voldaan aan de volgende normen:

- Kwantitatieve norm bestaande situatie: Minimaal 1 speelvoorziening /100 kinderen. Deze norm geldt voor de doelgroepen 0 t/m 5, 6 t/m 11 en 12 t/m 17. Toekomstige situatie: 3%-norm
- Minimaal 0,6 speelmogelijkheden per kind
- Een speelruimtecoëfficiënt van minimaal 66% per speelwijk
- Aantrekkelijkheid van minimaal 12

Dat betekent dat binnen 10 jaar 90% van de van de normen is gehaald. De hoeveelheid ‘rood’ in de analysetabel achter paragraaf 2.5 is gereduceerd tot maximaal 10%.

Toelichting

Normen voor formeel spelen staan boven normen voor informeel spelen, omdat informele speelruimte als aanvulling wordt gezien op de formele speelruimte. Bij ruime aanwezigheid van formele speelruimte wordt minder zwaar getild aan een beperkte informele speelruimte, bij een beperkte aanwezigheid van informele speelruimte, wordt de informele speelruimte steeds belangrijker.
Kwalitatieve normen staan boven de kwantitatieve normen. Als er een tekort aan speelruimte is, wordt dit gecompenseerd door de verhoging van de kwaliteit van de speelruimte. De volgende kanttekeningen zijn hierbij gemaakt:

- Het is niet de bedoeling dat gebrek aan kwantiteit van formeel spelen eindeloos wordt gecompenseerd door de verhoging van de kwaliteit.
- Prioriteit voor de doelgroepen die in een wijk zijn ‘achtergesteld’ wat betreft hoeveelheid formele speelruimte.
- Bij renovatie- en inbreidingsprojecten wordt zwaarder ingezet op de kwantiteit, om voldoende speelruimte veilig te stellen. Er wordt ervoor gewaakt dat bij dergelijke projecten geen formele en informele speelruimte verloren gaat.

- Bij de doelgroep van 0 t/m 5 jaar heeft de kwantiteitsnorm de hoogste prioriteit. Deze groep is het minst mobiel, waardoor voldoende formele speelplekken in de buurt als belangrijkste eis wordt gesteld.
- In stand houden hoeveelheid speelvoorzieningen en informele speelruimte in de wijken die op dit moment voldoende kwantitatieve en kwalitatieve informele en formele speelruimte hebben.
- Op peil houden onderhoud speelvoorzieningen en informele speelruimte in de wijken die op dit moment voldoende kwantitatieve en kwalitatieve informele en formele speelruimte hebben .
- Verhogen kwaliteit formeel spelen door het aanbrengen van meer variatie in speelruimte en speelfuncties (dit heeft een verhoging van de normen voor speelruimtecoëfficiënt en aantrekkelijkheid tot gevolg).

2. Vergroten van informele speelruimte

Zorgen voor voldoende informele speelruimte waarbij binnen 10 jaar 90% wordt voldaan aan de volgende normen:

- Aanwezigheid van informele speelruimte met een minimale score van 2,5
- Aantrekkelijkheid van informele speelruimte met een minimale score van 13

Dat betekent dat binnen 10 jaar 90% van de van de normen is gehaald. De hoeveelheid ‘rood’ in de analysetabel achter paragraaf 2.5 is gereduceerd tot maximaal 10%.

3. Stimuleren van natuurlijk spelen

Onder natuurlijk spelen wordt verstaan het spelen op plaatsen waar natuurlijk groen en/of water aanwezig zijn.

Groenstroken, parken en plantsoenen kunnen in principe uitstekende speelplekken zijn. In de praktijk zijn ze dat vaak niet. Veel groen is alleen aangelegd om naar te kijken of juist om een barrière te maken. Veel andere groenstroken zijn vervuild met hondenpoep. En in wat wildere stukken groen moet de natuur haar gang kunnen gaan en is de jeugd, uit angst voor over belasting, ook niet graag gezien. Voor kinderen en jongeren zijn wilde stukken groen en landjes heel aantrekkelijk om te spelen. Er valt nog wat te ontdekken, te veranderen en te experimenteren, zonder dat alles is voorgeprogrammeerd. Zodra de gemeente deze landjes ook formeel als speelruimte benoemt, is net als op andere speelterreinen het Attractiebesluit van kracht.
De gemeente kan in planvoorschriften expliciet vermelden dat spelen en speelvoorzieningen onderdelen van groenbestemmingen zijn. Dat betekent dat spelende kinderen welkom zijn in het openbare groen en dat alle plekken met bestemming groen kunnen worden omgebouwd tot speelplek. Sommige bomen kunnen iets extra’s bieden zoals kastanjes en andere vruchten. Ook geschikte levende of dode klimbomen verhogen de speelwaarde van een groenstrook. Soms is het nodig om de speelbestemming van openbaar groen te legitimeren, bijvoorbeeld door een speeltoestel of bord te plaatsen: ‘dit groen is ook om te spelen.’Ook in deze situatie is het Attractiebesluit overigens van kracht en is de gemeente verantwoordelijk voor de veiligheid van de speelomgeving.[2]

Rondom Katwijk is er genoeg natuur om in en mee te spelen: strand, duinen en het Pan van Persijn zijn erg populair. Deze gebieden trekken niet alleen mensen uit Katwijk aan, maar uit de hele regio en

[2] Uit ‘Spelen met ruimte, handboek gemeentelijk speelruimtebeleid’, een gezamenlijke uitgave van Jantje Beton, De VNG, NUSO en het ministerie van VROM in het kader van het Netwerk Child Friendly Cities, Amsterdam, 2007

verder. Hier kunnen kinderen naar hartelust zicht in de natuur bewegen. In de wijken is het moeilijker om het evenwicht te vinden tussen 'natuurspelen en een nette/groene woonomgeving. In Katwijk zelf zijn enkele plaatsen aanwezig, zoals het duinpark, het Burgemeester de Ridderpark en de brede groenstroken aan de randen van de wijken en langs een aantal watergangen.

De gemeente Katwijk wil het natuurlijk spelen stimuleren waar dit mogelijk is. Dit kan zowel in de informele als in de formele speelruimte zijn.

4. Verbeteren bereikbaarheid en veiligheid

Verbeteren langzaam verkeerroute naar omliggende parken en speelplekken binnen de speelwijk zelf en in de aanliggende speelwijken. Beperken barrières, zoals drukke wegen (Boulevard, Rijnstraat).

5. Rekening houden met informele speelruimte bij (her)inrichting van de openbare buitenruimte

- Inrichting openbare ruimte afstemmen op mate waarin informeel spelen is toegestaan, waarbij verhoging van de bespeelbaarheid hoge prioriteit heeft.
- Het beleid voor parkeerplaatsen afstemmen op het speelruimtebeleidsplan.
- Waar mogelijk aan één zijde van een straat een breed trottoir van 3-5 meter aanleggen, waarin ook eventueel bomen kunnen worden opgenomen. Een bestaand voorbeeld is de Joghtlaan in Valkenburg.

6. Uitvoeren beleid omtrent gebruik ondergronden

Ondergronden onder een speeltoestel vallen onder het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen. De keuze van de ondergrond wordt bepaald door de valhoogte, het onderhoud en de kosten. Uitgangspunt in de gemeente Katwijk is het toepassen van rubberondergronden, omdat deze ondergronden praktisch onderhoudsvrij zijn, niet de nadelen hebben van het 'verwaaien' (aan de kust), weglopen en vervuiling door honden en katten. Daarbij zijn rubber ondergronden goed in de bestaande tegelverharding te integreren. De aanleg van de rubber ondergronden dient degelijk plaats te vinden, zodat de kans op onkruid en verzakking zoveel mogelijk wordt beperkt.

Afhankelijk van de aanleg-, beheerkosten of omgeving kan van deze keuze worden afgeweken.
Kunstgras: In een grasomgeving kan worden gekozen voor kunstgras. Gebruik van kunstgras dient echter wel te worden beperkt in verband met de aanleg- en beheerkosten.
Betontegels of asfalt: voor trapvelden kunnen betontegels of asfalt worden toegepast.
Alternatieven, zoals zand: Is het oppervlak van de ondergrond zeer groot (>120 m2) zijn, alternatieve oplossingen mogelijk.
Houtsnippers: houtsnippers kunnen vooral worden toegepast in een groene/gras omgeving en bij grote oppervlakken mits de aanleg degelijk plaatsvindt en het onderhoud adequaat wordt uitgevoerd.

7. Uitvoeren beleid omtrent zandbakken

Zandbakken vormen een speciaal aandachtspunt. Zand heeft namelijk op jonge kinderen een grote aantrekkingskracht. Je kunt ermee graven, bouwen, taarten mee bakken, kortom je eigen wereld vormen. De gemeente Katwijk vindt de aanwezigheid van zandbakken daarom belangrijk, ondanks het intensieve onderhoud.

Het onderhoud bestaat uit het volgende:
Zandbak-net: De gemeente stelt een zandbak-net ter beschikking aan bewoners. De bewoners hebben het recht het net van de zandbak af te halen als de kinderen willen spelen. Het net dient ter voorkoming van vervuiling door ontlasting van dieren en bladafval.

Technisch onderhoud: de gemeente ververst het zand 1x per jaar in het voorjaar. Indien nodig vindt deze handeling vaker in het jaar plaats.

Plaatsing en verwijderen van zandbakken
Alle zandbakken die zijn gesitueerd bij hoogbouw worden behouden, tenzij uit buurtonderzoek bij nieuwe aanleg of bij renovatie blijkt dat een meerderheid geen zandbak wenst. Zandbakken bij laagbouw worden op lange termijn opgeheven. Bij nieuwe aanleg of renovatie worden geen zandbakken behouden of aangelegd, tenzij uit inspraak blijkt dat minimaal 70% van de omwonenden binnen een straal van 100 meter voor het handhaven of opnemen van een zandbak is.

8. Rekening houden met medegebruik van kinderen met een beperking bij het ontwerpen van speelplekken

De term ‘Kinderen met een beperking’ wordt hierbij in brede zin opgevat, hier vallen zowel kinderen onder in een rolstoel, als slechtziende of blinde kinderen. Binnen het speelruimtecoëfficiënt (zie uitleg in bijlage 1) is de ‘geschiktheid voor invaliden’ één van de items die bekeken is per speelplek. Hierbij is vooral gekeken naar de toegankelijkheid en de mogelijkheid om mee te kunnen spelen. Veel speelplekken scoren hier goed in. Bij het ontwerpen van nieuwe speelplekken dienen deze doelgroep en/of hun ouders in het bijzonder te worden uitgenodigd om mee te denken.

9. Burgers en doelgroep betrekken bij de inrichting van speelruimte door bewonersparticipatie

10. Toetsen van toekomstige (bestemmings)plannen aan de normen voor speelruimte

11. Uitvoeren van onderhoud aan speelvoorzieningen op vastgestelde beheerniveaus zoals beschreven in de VORK

12. Betrekken van schoolpleinen en sportvoorzieningen in openbare buitenspeelruimte die kunnen voorzien in de behoefte aan speelruimte: Beleid voor het integreren van schoolspeelplaatsen

Schoolspeelplaatsen (zonder of met speeltoestellen) van basisscholen zijn geen onderdeel van de openbare weg en vallen direct onder de verantwoordelijkheid van schoolbesturen. Dit geldt ook voor de sportvoorzieningen.

Op plaatsen in speelwijken waar een tekort aan speelvoorzieningen is, kunnen in overleg met de schoolbesturen/sportbesturen één of meerdere schoolpleinen/sportvelden openbaar toegankelijk worden. Deze schoolpleinen/sportvelden tellen dan als formele speelvoorzieningen mee als aanvulling op het tekort. Eventueel kunnen deze schoolpleinen/sportvelden, voor zover dit nog niet het geval is, worden voorzien van speeltoestellen.

In het verleden zijn diverse scholen benaderd om hun schoolpleinen open te stellen. Met slechts een enkele school heeft de gemeente tot op heden een overeenkomst. Het openstellen van schoolpleinen leidt tot enige weerstand bij de schoolbesturen. Het is daarom belangrijk de voordelen voor beide partijen (schoolbestuur en gemeente) te benoemen. Een degelijke overeenkomst komt hierin tegemoet.

Bij het openstellen van een schoolspeelplaats/sportveld dient een overeenkomst te worden ondertekend door de gemeente en het schoolbestuur/sportbestuur, waarin voor beide partijen de rechten en plichten zijn omschreven. In deze overeenkomst dient bovendien duidelijk te worden aangegeven wat de consequenties zijn als één van de partijen zich niet aan de overeenkomst houdt.

3.2 Ambities per speelwijk

Voor acties die betrekking hebben op het ontwikkelen, renoveren en beheren van formele speelruimte gelden altijd de volgende ambities:

- Stimuleren natuurlijk spelen
- Rekening houden met informele speelruimte bij (her)inrichting buitenruimte
- Uitvoeren beleid gebruik ondergronden
- Uitvoeren beleid omtrent zandbakken
- Rekening houden met medegebruik van kinderen met een beperking
- Rekening houden met informele speelruimte bij (her)inrichting buitenruimte
- Toetsen van toekomstige bestemmingsplannen
- Uitvoeren van onderhoud aan speelvoorzieningen op vastgestelde beheerniveaus zoals beschreven in de VORK

Ambitie / **Speelwijk**	A, Rijnsoever	B, Hoornes	D, Dorp/Sandt	E, Molenwijk	F, Cleijn Duin/Koestal	G, Zanderij	I, Katwijk aan Zee	J, Overduin / Witte Hek	K, Frederiksoord/Kleipetten	L, Rijnsburg overig	M, Valkenburg
1. Vergroten van hoeveelheid formele speelruimte			●				●				●
1a Vergroten van kwaliteit formele speelruimte			●			●	●			●	●
2. Vergroten van informele speelruimte			●		●		●	●	●	●	●
3. Stimuleren natuurlijk spelen	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
4. Verbeteren bereikbaarheid en veiligheid			●		●						
5. Rekening houden met informele speelruimte bij (her)inrichting buitenruimte	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
6. Uitvoeren beleid omtrent gebruik ondergronden	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
7. Uitvoeren beleid omtrent zandbakken	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
8. Rekening houden met medegebruik kinderen met beperking bij ontwerp speelvoorziening	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
9. Rekening houden met informele speelruimte bij (her)inrichting buitenruimte	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
10. Toetsen van toekomstige (bestemmings)plannen	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
11. Uitvoeren onderhoud speelvoorzieningen volgens beheerniveaus VORK	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
12. Betrekken schoolpleinen en sportvelden in openbare buitenspeelruimte			●				●				

3.3 Nieuwbouw

Nieuwbouwprojecten zijn vaak langdurige, ingewikkelde processen. Bij de ontwikkeling van een gebied is de ervaring dat er vanaf begin af aan aandacht dient te zijn voor zowel formele als informele speelruimte. Gebeurt dit niet, dan gaat dit vaak ten koste van zowel de kwaliteit van de speelruimte als van het “stedenbouwkundig ontwerp”.
De ontwikkeling van een nieuw woongebied is ook dé kans om informele speelruimte te creëren. In bestaande gebieden is het veel lastiger om extra informele speelruimte te vinden. Alleen door herinrichting van straten is dit mogelijk, maar vaak zijn er al zoveel aspecten die ruimte nodig hebben dat spelen het onderspit delft. Informele speelruimte wordt door schaarste en drukkere straten steeds belangrijker.
Zodra nieuwbouwlocaties zijn opgeleverd zijn ze onderdeel van bestaande wijken, en zijn de speelnormen van toepassing die gelden bij bestaande gebieden.

3.3.1 3%-norm

In de meeste bestaande woongebieden van de gemeente Katwijk wordt de 3%-norm niet gehaald die de voormalige minister van VROM als richtgetal heeft gegeven, omdat de 3%-norm nooit eerder in de gemeente Katwijk is nagestreefd. Bovendien draagt de grote bouwdichtheid en de stedenbouwkundige indeling van een wijk, waarin de straten en trottoirs redelijk smal zijn bij aan het niet behalen van de 3%-norm. De toepassing van de 3%-norm in deze bestaande wijken is daarom niet realistisch.

Uit een steekproef blijkt dat in de meeste nieuwbouwplannen in de gemeente Katwijk de programma’s dermate ver gevorderd dat de 3%-norm niet meer haalbaar is. Op de nog te ontwikkelen nieuwbouwlocaties is de 3%-norm wel haalbaar. Deze norm is een ruimtelijke norm en bewerkstelligt dat in toekomstige nieuwbouwlocaties voldoende ruimte wordt gereserveerd voor spelen. Bovendien is de norm over het aantal kinderen per speelplek voor toekomstige nieuwbouwlocatie lastig in te vullen, omdat de demografische gegevens nog niet voorhanden zijn.

De meeste nieuwbouwwijken trekken veel gezinnen met (kleine) kinderen aan. In de eerste jaren nadat een nieuwbouwwijk is opgeleverd zijn daarom juist relatief veel speelvoorzieningen gewenst. Met behulp van de 3% norm kan de gemeente hierin tegemoet komen.

3.3.2 Uitgangspunten bij nieuwbouw

- Het onderliggende beleidsplan geldt als uitgangspunt bij het ontwikkelen van nieuwbouwlocaties.
- In een zo vroeg mogelijk stadium de speelruimte in de plannen meenemen.
- Bij het ontwerpen van de openbare ruimte en de straatprofielen specifiek rekening houden met het gebruik van de straat door kinderen. Hierdoor ontstaat informele speelruimte.
- 3% van “het uitgegeven gebied voor wonen” vastleggen voor formele speelplaatsen.
- De 3% speelruimte evenwichtig verspreiden over de nieuwe wijk. Hierbij moet in overleg met de gemeente Katwijk het aantal speelplekken en de doelgroep worden bepaald.
- De locaties liggen op centrale en veilige plekken waar voldoende sociale controle op mogelijk is.
- De locatie van de formele speelruimte moet bij het “stedenbouwkundig ontwerp” bekend en goedgekeurd zijn door de afdeling die het speelbeleid onder zijn hoede heeft.
- Bij de verdere uitwerking van de speelplekken geeft gemeente Katwijk de eisen aan.

In het actieplan worden de belangrijkste punten nog een keer aangegeven en iets verder uitgewerkt.

3.3.3 Bewonersparticipatie bij nieuwbouw

Bewonersparticipatie bij nieuwbouwlocaties is lastig te organiseren. Toch is het zinvol om in een zo vroeg stadium de toekomstige bewoners te betrekken bij de plannen over spelen om zwaardere inspraakprocedures in een later stadium te voorkomen. Gedacht kan worden aan een nieuwsbrief richting de reeds bekende bewoners. Deze nieuwsbrief wordt bij voorkeur gecombineerd met de nieuwsbrief over de inrichting van de straat en de woning.

4 Actieplan en financiën

4.1 Actieplan

De resultaten uit de inventarisatie zijn geijkt aan de ambities. Op basis hiervan zijn keuzes gemaakt voor beleidsdoelstellingen: wat wordt aangepakt en in welke volgorde? Er ontstaat een actieplan waarmee de ambities voor de speelruimte kunnen worden gerealiseerd en waarmee de geconstateerde knelpunten kunnen worden opgelost. Het actieplan bestaat uit twee onderdelen: algemene acties die voor de gehele gemeente gelden en acties per speelwijk. Elk onderdeel is verwoord in een aparte tabel op de volgende pagina's. Deze acties dragen direct bij aan de doelstelling om binnen 10 jaar minimaal 90% van de normen voor formeel en informeel spelen te behalen.

Beide tabellen zijn als volgt opgebouwd:

- 1e kolom locaties/speelwijken: deze kolom beschrijft de locaties waar de acties zich bevinden,
- 2e kolom ambities: in deze kolom zijn de (uitwerking van de) ambities weergegeven die van toepassing zijn op de betreffende actie,
- 3e kolom acties: in deze kolom zijn de acties beschreven,
- 4e, 5e en 6e kolom kosten: Het betreft de ingeschatte kosten per actie die over maximaal 10 jaar kan worden verspreid. De kosten zijn gesplitst in kosten die binnen het reguliere onderhoud (en dus de exploitatiebegroting) vallen, kosten die bovenop het reguliere onderhoud vallen en extra investeringskosten. Als een kruisje (x) bij 'kosten binnen regulier onderhoud' staat, betekent dit dat álle kosten hierbinnen vallen. Als een streepje (-) bij kosten binnen regulier onderhoud' staat en wel een bedrag onder 'kosten bovenop regulier onderhoud' of 'extra investeringskosten' staat wil dit zeggen dat ook reguliere onderhoudskosten kunnen worden gemaakt. De genoemde bedragen zijn exclusief btw.
- 7e kolom wie: aangegeven is wie verantwoordelijk is voor de uitvoering en bewaking van de acties,
- 8e kolom prioriteit: per speelwijk kunnen meer acties nodig zijn. In deze 6e kolom is aangegeven welke prioriteit een speelwijk heeft. Deze prioriteit is afhankelijk van de mate waarin een speelwijk wel of niet voldoet aan de gestelde normen. Hoe minder een speelwijk aan de normen voldoet, hoe hoger de prioriteit. De acties onderling binnen een speelwijk kunnen eveneens worden geprioriteerd. Deze gedetailleerdere prioritering is niet opgenomen in deze tabel. Bij de uitwerkingen per speelwijk dient te worden bekeken waar het beste als eerste in kan worden geïnvesteerd.

De tabel op de volgende pagina's geeft de algemene acties weer.

			Kosten					
Locaties	**Ambities**	**Acties**	**kosten binnen regulier**	**kosten boven op regulier**	**extra investeringsko**	**Toelichting kosten**	**Wie**	**Prioriteit**
Schoolpleinen en sport-voorzieningen	Betrekken schoolpleinen in openbare buitenspeelruimte	Openstellen sportvoorzieningen en schoolpleinen op plaatsen waar te weinig speelruimte in de speelwijk aanwezig is. Opstellen overeenkomst tussen gemeente en schoolbestuur/sportbestuur waarin rechten en plichten van beide partijen zijn opgenomen.	-		€ 180.000	aanname 3 schoolpleinen gezamenlijk opknappen. Betreft de speelvoorzieningen inclusief de ondergronden, exclusief overige	- Afdeling Openbare Werken - Afdeling Wijkwerk - Afdeling Maatschappelijke zaken	2
Gehele gemeente	Uitvoeren van onderhoud aan speelvoorzieningen op vastgestelde beheerniveaus uit VORK	Uitvoering onderhoud op juiste beheerniveau toepassen	x			nvt budget vastgesteld in beheerprogramma	- Afdeling Openbare werken - Afdeling Wijkwerk	1
Gehele gemeente	Uitvoeren beleid omtrent zandbakken	Uitvoeren beleid zandbakken: ter beschikking stellen van zandbaknetten incl. bevestiging; bij renovatie speelplek waar mogelijk zandbak verwijderen	-	€ 10.000			- Afdeling Openbare Werken - Afdeling Wijkwerk	2
Gehele gemeente	Spelen is belangrijk. Dit positieve uitgangspunt van dit beleid benadrukken.	Verbeteren van de tolerantie van gebruik van de openbare ruimte door middel van communicatie.					Afdeling Wijkwerk en Factor W (factor W = ondersteunende organisatie)	2
Nieuwbouw locaties	– Hanteren van normen voor formele en informele speelruimte - zorgen voor informele en formele speelruimte – Toetsen van toekomstige (bestemmings)plannen aan de normen voor speelruimte – Verbeteren bereikbaarheid en veiligheid van en naar speelplekken	Per (her)ontwikkellocatie een integraal actieplan ontwikkelen waarin in ieder geval de volgende onderwerpen zijn opgenomen: - wijze waarop 3% norm wordt ingevuld - aanwezigheid informeel spelen - aanwezigheid natuurspelen - afstemmen op inrichting van een speelplek in het totaalontwerp (in verband met bijv. veiligheid en bereikbaarheid)	-			kosten vallen binnen nieuwbouw ontwikkelingen (exploitatie gebied bij nieuwe aanleg)	- Afdeling Openbare Werken - Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling - Afdeling Maatschappelijke Zaken	2
Gehele gemeente	– Uitvoeren beleid omtrent ondergronden	Aanbrengen rubber ondergronden waar deze nog niet aanwezig zijn	-		€ 85.000	aanname van 7 speelplekken	-	1
Gehele gemeente	– In stand houden of uitbreiden informele speelruimte bij (her) inrichting van de openbare ruimte	Plannen toetsen aan de normen voor informeel spelen (LIOR)	x				- Afdeling Openbare Werken - Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	2
Gehele gemeente	- Aanpassen Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)	De verwijzing in de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) naar het voormalige speelruimtebeleidsplan dient te worden aangepast. Daarnaast wordt voorgesteld in de LIOR aandacht te besteden aan de inrichting van de verharding en het groen om het aandeel informeel spelen te vergroten. Dit dient als basis voor de programma's voor nieuwbouwlocaties en herinrichtings en renovatieplannen	x				- Afdeling Openbare Werken - Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	2

			Kosten					
Locaties	**Ambities**	**Acties**	**kosten binnen regulier onderhoud (x)**	**kosten boven op regulier onderhoud (€)**	**extra investeringskosten (€)**	**Toelichting kosten**	**Wie**	**Prioriteit**
Gehele gemeente	Evenwichtig verspreiden van speelvoorzieningen met bijzondere aandacht voor de doelgroep 0-5 jaar.	Bij uitwerking van speelwijken nader bekijken, aan de hand van een actieradius van 150m voor 0-5 jr.	-		€ 50.000			2
A, Rijnsoever	– In stand houden hoeveelheid speelvoorzieningen en informele speelruimte	Stimuleren spelmiddagen ter plaatse van de bestaande formele speelvoorzieningen. - Groen aanwijzen waar wél gespeeld mag worden? (diertjes zoeken, steentjes, slepen met losse takken) Goed in het zicht. - Onderhouden, schoonmaken speeltoestellen en omgeving - Zijn bewoners tevreden? (KTO) (kleine aanpassingen / verschuivingen die nodig zijn om spel aantrekkelijk te houden) - Variatie van bomen / struiken / groen in stand houden. Bij renovatie van groenvoorzieningen niet alles heel open maken. (voor natuur en kinderen minder gunstig)	-	€ 30.000			- Afdeling Openbare Werken - Afdeling Wijkwerk - Factor W - Afdeling Maatschappelijke Zaken	3
	– Op peil houden speelwaarden en aantrekkelijkheid speelvoorzieningen en informele speelruimte							
B, Hoornes	– Aantrekkelijker maken variatie in speelvoorzieningen, minimaal op peil houden speelwaarden en aantrekkelijkheid speelvoorzieningen:	Bij vervangingen kiezen voor meer bijzondere (niet standaard) toestellen	-	€ 50.000			- Afdeling Openbare Werken - Afdeling Wijkwerk - Afdeling Maatschappelijke Zaken	2
	– Aantrekkelijker maken gebruik informele speelruimte, minimaal op peil houden aantrekkelijkheid informele speelruimte	Werken met kleur op die plaatsen waar veel informeel wordt gespeeld: vervangen grijze tegels voor kleur-strooi tegels, etc.						
	– In stand houden hoeveelheid speelvoorzieningen en informele speelruimte, aandacht voor een 'natuurlijker' inrichting	Groen aanwijzen waar wél, veilig, gespeeld mag worden? (diertjes zoeken, steentjes, slepen met losse takken) Goed in het zicht.						
D, Dorp/Sandt	– verbeteren voorzieningen voor doelgroep 12 t/m 17 jaar. Voorzieningen voor deze groep blijven nu achter in deze wijk.	aanleg voorzieningen doelgroep 12 t/m 17 jaar: - Bij ontwikkeling van groene deel 'eiland' zorgen voor voorzieningen doelgroep 12 t/m 17 jaar - Organiseren van activiteiten voor alle leeftijden.	-	€ 25.000	€ 120.000		- Afdeling Openbare Werken - Afdeling Wijkwerk - Factor W - Afdeling Maatschappelijke Zaken - Afdeling Ruimtelijke Ordening	1
	– Kwaliteitsslag maken bestaande speelvoorzieningen							
	– Vergroten van de informele speelruimte (dit ter compensatie van de beperkte aanwezigheid van speelvoorzieningen)	Bij wijzigingen in de stedenbouwkundige structuur het vergroten van de informele speelruimte als uitgangspunt meenemen in het ontwerp.						
	-Opheffen barrières. Verbeteren/instand houden bereikbaarheid met Zanderij	* In gesprek met jongeren kijken of bijzondere toestellen mogelijk zijn, ipv standaard trap/basketbalveld. Zo kunnen we de speelmogelijkheden ook voor deze doelgroep opwaarderen.						
		Periodiek autovrij maken van één/enkele straten, of Turfmarkt.						
		Wensen en Ideeën bij bewoners inventariseren, met nadruk op de Schutterswei						

			Kosten					
Locaties	**Ambities**	**Acties**	**kosten binnen regulier onderhoud (x)**	**kosten boven op regulier onderhoud (€)**	**extra investeringskosten (€)**	**Toelichting kosten**	**Wie**	**Prioriteit**
E, Molenwijk	– In stand houden hoeveelheid speelvoorzieningen en informele speelruimte – Op peil houden speelwaarden en aantrekkelijkheid speelvoorzieningen en informele speelruimte	- Stimuleren spelmiddagen - Onderhouden, schoonmaken speeltoestellen en directe omgeving - Zijn bewoners tevreden? (KTO) (kleine aanpassingen / verschuivingen die nodig zijn om spel aantrekkelijk te houden)	-	€ 25.000			- Afdeling Openbare Werken - Afdeling Wijkwerk - Factor W - Afdeling Maatschappelijke Zaken	3
F, Cleijn Duin/Koestal	– Verbeteren bereikbaarheid (verbeteren langzaam verkeerroute) naar omliggende parken en speelplekken binnen de wijk en in buurwijken.	Ter hoogte van Bosplein goede oversteek naar 'Julianapark' maken. Bij herinrichting straten ten zuiden van Pr. Beatrixlaan, in bestrating routes maken, zodat verbinding naar groenzone langs Zanderij zichtbaar wordt.	-		€ 50.000		- Afdeling Openbare Werken - Afdeling Wijkwerk	2
G, Zanderij	– Bij de nog te ontwikkelen woonwijk voldoende formele speelruimte reserveren (Streven naar 3% (van uitgegeven grond) formele speelruimte).	Bewaken van verdere uitwerking van Duinvallei. De relatie met de Molenwijk versterken en realiseren van extra speelruimte aan die zijde van de N206 (huidige informele groene ruimte compenseren) in het plan Duinvallei. Gebruik van trapvelden voor iedereen! (regels/afspraken)	-	€ 20.000			- Afdeling Openbare Werken - Afdeling Wijkwerk - Factor W - Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling - Afdeling Maatschappelijke Zaken	3
I, Katwijk aan Zee	- zorgen voor voorzieningen doelgroep '8 t/m 14' jaar bij inbreiding en herontwikkeling. Voorzieningen voor deze doelgroep liggen nu te ver weg. o Ontwikkelen van een speelvoorziening voor met name de doelgroepen 6 t/m 11 en 12 t/m 17 jaar. – Kwaliteitsslag maken van de formele speelruimte – Vergroten van de informele speelruimte – Deze ambities hebben niet alleen voor de bewoners zelf een meerwaarde maar ook voor het toerisme, omdat de meeste ambities op of in de directe omgeving van de boulevard zullen worden gerealiseerd.	Nieuwe speelplekken in de nieuw te verbreden duinstrook, dicht bij de boulevard gelegen. Dit laten opnemen in het programma van eisen bij de duinverbreding. Pannavoetbal introduceren (veldje van ca. 3x6 m, omkaderd door laag hekwerk, spel 3 tegen 3). Dit heeft minder ruimte nodig. Echter ook hiermee blijft het zoeken naar geschikte ruimte. Het is prettig om rondom wat meer ruimte te hebben, voor als de bal eruit springt, en voor toeschouwers. Periodiek autovrij maken van één/enkele straten. Dit ter compensatie van het tekort aan informele speelruimte en de de beperkte aanwezigheid van speelvoorzieningen. Bij vervangen van speelvoorzieningen kiezen voor meer 'bijzondere' toestellen i.p.v. 'standaard' Meer variatie door hoogteverschillen en kijken naar verstopplekken (wel aandacht houden voor minder valide kinderen). 1 nieuwe speelplek in Duinpark realiseren, zodat spelen meer een onderdeel wordt van dit park. (natuurlijk spelen) Openstellen van sportvoorzieningen Bij wijzigingen in de stedenbouwkundige structuur het vergroten van de informele speelruimte als uitgangspunt meenemen in het ontwerp.	-	€ 30.000	€ 210.000		- Afdeling Openbare Werken - Afdeling Wijkwerk - Factor W - Afdeling Maatschappelijke Zaken Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	1

			Kosten					
Locaties	**Ambities**	**Acties**	**kosten binnen regulier onderhoud (x)**	**kosten boven op regulier onderhoud (€)**	**extra investeringskosten (€)**	**Toelichting kosten**	**Wie**	**Prioriteit**
J, Overduin / Witte Hek	– Formeel spelen mogelijk maken in de parken	Twee nieuwe speelplekken maken in Burgemeester de Ridderpark en het Park aan de Koningin Julianalaan.	-		€ 75.000		- Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling - Afdeling Wijkwerk - Afdeling Openbare Werken	2
	– Vergroten hoeveelheid informeel spelen	In Witte Hek periodiek autovrij maken van één/enkele straten. Dit ter compensatie van het tekort aan informele speelruimte (afhankelijk van behoefte)						
K, Frederiksoord/Kleipetten	– In stand houden hoeveelheid speelvoorzieningen	- In Kleipetten periodiek autovrij maken van één/enkele straten ter compensatie van het tekort aan informele speelruimte (afhankelijk van behoefte) - Stimuleren spelmiddagen ter plaatse van de bestaande formele speelvoor-zieningen. - Onderhouden, schoonmaken speeltoestellen en directe omgeving - Zijn bewoners tevreden? (KTO) (met name voor de oudere buurten (kleine aanpassingen / verschuivingen die nodig zijn om spel aantrekkelijk te houden)	-	€ 30.000	€ 20.000		- Afdeling Openbare Werken - Afdeling Wijkwerk - Factor W - Afdeling Maatschappelijke Zaken	2
	– Op peil houden speelwaarden en aantrekkelijkheid speelvoorzieningen en informele speelruimte							
	– geen informele speelruimte verkloren laten gaan bij inbreiding/renovatieprojecten							
	– Vergroten hoeveelheid informele speelruimte							
L, Rijnsburg overig	– In stand houden hoeveelheid speelvoorzieningen	Ter plaatse van gebied De Horn trapveld definitief bestemmen (er ligt nu een niet formele trapgelegenheid). Dit idee volgt uit de huidige spreiding van de trapvelden (zie kaart)	-	€ 40.000	€ 35.000		- Afdeling Openbare Werken - Afdeling Wijkwerk - Factor W - Afdeling Maatschappelijke Zaken Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	2
	– Op peil houden speelwaarden en aantrekkelijkheid speelvoorzieningen en informele speelruimte	Speelplek in winkelcentrum qua niveau omhoog brengen.						
	– geen informele speelruimte verkloren laten gaan bij inbreiding/renovatieprojecten	Periodiek autovrij maken van één/enkele straten ter compensatie van het tekort aan informele speelruimte						
	– Vergroten van de speelmogelijkheden per kind	Bij realisatie van grote speeltuin, gekoppeld aan de nieuwe kinderboerderij in fase III Westerhaghe: speelwaarde realiseren voor alle leeftijdgroepen (trapveld realiseren met geluidarm hekwerk). (financiën vanuit project Westerhaghe)						
	– Vergroten hoeveelheid informele speelruimte							
M, Valkenburg	– Vergroten van de speelmogelijkheden per kind en de aantrekkelijkheid van de speelvoorzieningen	Toevoegen van aantrekkelijke elementen voor kinderen bij de bestaande speelplekken, zoals pleinplakkers, hoogteverschillen maken, meer verstopplekken creëren	-	€ 15.000	€ 35.000		- Afdeling Openbare Werken - Afdeling Wijkwerk - Factor W - Afdeling Maatschappelijke Zaken	1
	– geen informele speelruimte verkloren laten gaan bij inbreiding/renovatieprojecten	Bij herinrichtingsplannen brede trottoirs en pleinen in stand houden. Voldoende gebruiksgroen maken. Afwisselende omgeving geeft meer speelwaarde.						
	– Vergroten van de hoeveelheid speelvoorzieningen	Periodiek autovrij maken van één/enkele straten afhankelijk van behoefte.						

4.2 Financiën

4.2.1 Algemeen

Dit speelruimtebeleidsplan richt zich vooral op het aantrekkelijker maken van bestaande speelvoorzieningen voor de gehele gemeente Katwijk. Vooral in Katwijk aan Zee en Katwijk aan de Rijn (speelwijken D en I) liggen zowel de hoeveelheid als de kwaliteit van de formele en informele speelruimte onder de normen. Hier zal in eerste instantie de aandacht naar uit gaan. Bij het vervangen van toestellen in deze speelwijken zal de speelwaarde worden verhoogd waar nu nog een tekort aan is. De planning van het actieplan zal voortkomen uit een aantal factoren:

- beschikbare financiën,
- prioriteit,
- moment van vervanging bestaande voorziening (afschrijving), bij nieuwe voorzieningen speelt deze factor niet.

4.2.2 Financiële consequenties

Benodigde budgetten

In de volgende tabellen ziet u een samenvatting van de kosten incl. de investeringen die voortvloeien uit het actieplan van dit speelruimtebeleidsplan. De eerste tabel geeft kosten weer die speelwijk overschrijdend zijn. In de tweede tabel treft u de kosten per speelwijk aan. De acties dienen binnen 10 jaar te zijn uitgevoerd. Het tijdstip van de uitvoering van de acties hangt af van de prioriteit die de acties hebben gekregen.

De acties in de tabellen zijn geordend naar prioriteit, onderaan elke tabel is per prioriteit aangegeven wat de totaalkosten zijn.

Gemeentebrede kosten:

			Kosten		
Prioriteit	**Locaties**	**Samenvatting acties**	**kosten binnen regulier onderhoud (x)**	**kosten boven op regulier onderhoud (€)**	**extra investeringskosten (€)**
1	Gehele gemeente	sturen op uitvoering onderhoud op beheerniveau VORK	x	€ -	€ -
1	Gehele gemeente	uitvoering beleid ondergronden	-	€ -	€ 85.000
2	Gehele gemeente	evenwichtig verspreiden van speelvoorzieningen			€ 50.000
2	Gehele gemeente	uitvoering beleid zandbakken	-	€ 10.000	€ -
2	Nieuwbouw locaties	aandacht voor informeel en formeel spelen bij nieuwbouwlocaties	-	€ -	€ -
2	Gehele gemeente	aandacht voor informeel spelen bij (her)inrichting	x	€ -	€ -
2	Schoolpleinen en sport-voorzieningen	openstellen sportvoorzieningen en schoolpleinen	-	€ -	€ 180.000
2	Gehele gemeente	Aanpassen LIOR	x	€ -	€ -

totaal prioriteit 1		€ -	€ 85.000
totaal prioriteit 2		€ 10.000	€ 230.000
totaal prioriteit 3			

Kosten per speelwijk:

			Kosten		
Prioriteit	***Locaties***	***Samenvatting acties***	***kosten binnen regulier onderhoud (x)***	***kosten boven op regulier onderhoud (€)***	***extra investeringskosten (€)***
1	D, Dorp/Sandt	vergroten informele en formele speelruimte, kwaliteitsslag bestaande speelvoorzieningen, opheffen barrieres	-	€ 25.000	€ 120.000
1	I, Katwijk aan Zee	vergroten formele speelruimte inclusief kwalitietsslag. Vergroten informele speelruimte	-	€ 30.000	€ 210.000
1	M, Valkenburg	aantrekkelijker maken formele speelruimte. In stand houden huidige situatie	-	€ 15.000	€ 35.000
2	B, Hoornes	aantrekkelijker maken formele en informele speelruimte	-	€ 50.000	€ -
2	F, Cleijn Duin/Koestal	verbeteren bereikbaarheid speelvoorzieningen.	-	€ -	€ 50.000
2	J, Overduin / Witte Hek	vergroten formele en informele speelruimte	-	€ -	€ 75.000
2	K, Frederiksoord/Kleipetten	in stand houden huidige situatie, vergroten informele speelruimte	-	€ 30.000	€ 20.000
2	L, Rijnsburg overig	in stand houden huidige situatie, vergroten speelmogelijkheden	-	€ 40.000	€ 35.000
3	A, Rijnsoever	in stand houden huidige situatie	-	€ 30.000	€ -
3	E, Molenwijk	in stand houden huidige situatie	-	€ 25.000	€ -
3	G, Zanderij	in stand houden huidige situatie, aandacht voor nog te ontwikkelen wijk	-	€ 20.000	€ -

totaal prioriteit 1		€ 70.000	€ 365.000
totaal prioriteit 2		€ 120.000	€ 180.000
totaal prioriteit 3		€ 75.000	€ -

Totaalkosten over 10 jaar:

	kosten boven op regulier onderhoud (€)	***extra investeringskosten (€)***
gemeentebrede kosten	€ 10.000	€ 315.000
kosten speelwijken	€ 265.000	€ 545.000
Totaal	€ 275.000	€ 860.000

De ambities en acties hebben consequenties voor het toekomstig beheer en de kosten die daar mee samenhangen. Deze extra beheerkosten ten opzichte van de huidige situatie zijn niet meegenomen in het kostenoverzicht. Ook de extra kosten die over 12 á 13 jaar zullen worden gemaakt voor de vervanging van extra geplaatste speeltoestellen zijn niet meegenomen in het kostenoverzicht.

Om de ambities uit het speelruimtebeleidsplan te realiseren, zijn in totaal extra onderhoudskosten nodig van € 275.000,- en extra investeringskosten van € 860.000,- over 10 jaar tijd, boven de reguliere beheer- en vervangingskosten. Dat betekent dat gemiddeld € 27.500,- extra onderhoudskosten en € 86.000,- extra investeringen per jaar nodig zijn.

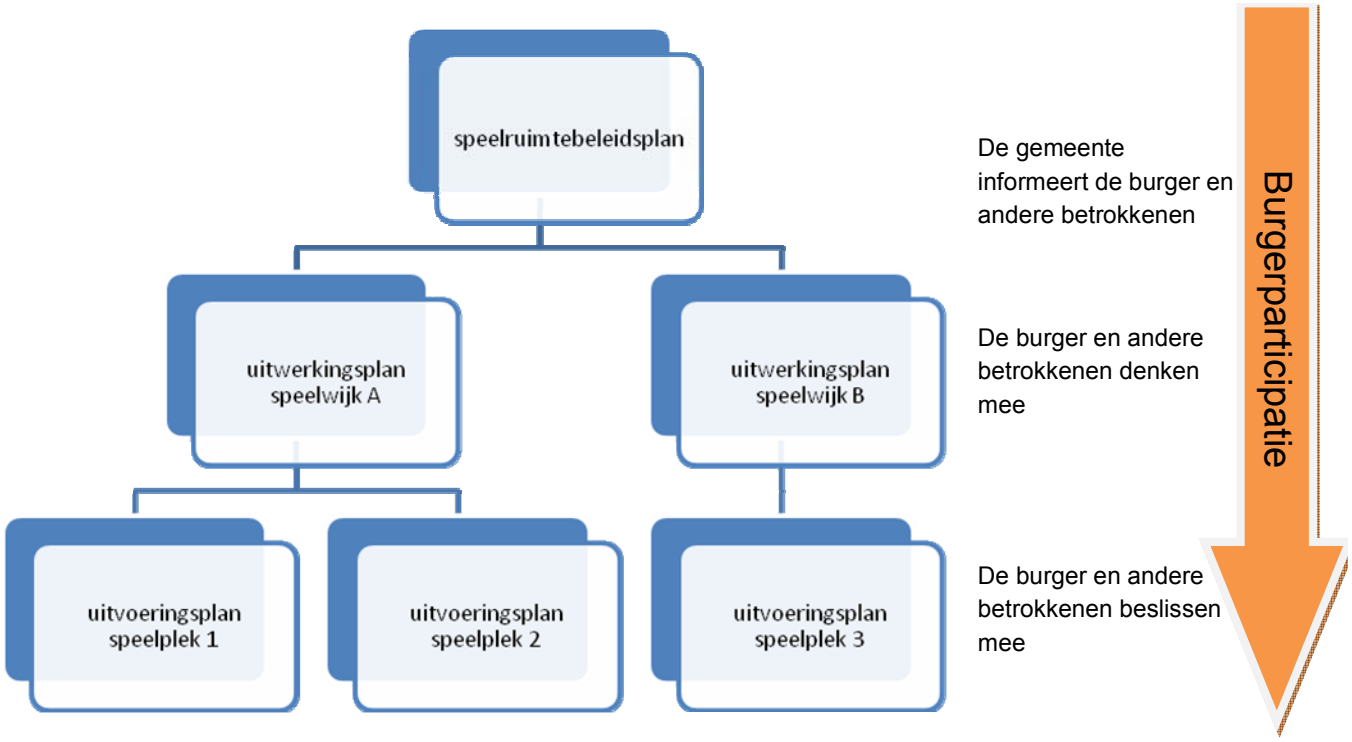
Zekerstellen benodigde budgetten

Op dit moment zijn er diverse bestaande kredieten beschikbaar; kredieten voor nieuw speelbeleid en voor vervanging van speelvoorzieningen. Daarnaast zijn diverse beheerbudgetten beschikbaar in de exploitatiebegroting. Met deze ‘keur’ aan verschillende kredieten en budgetten blijft het totaal overzicht achterwege. Daarom wordt aanbevolen een helder financieringssysteem te ontwikkelen voor de speelvoorzieningen, zoals het aanmaken van een ‘voorziening’.

5 Vervolgstappen

Uitwerken/implementeren speelruimtebeleidsplan

Uitwerken actieplan tot uitwerkingsplan per speelwijk met bijbehorende planning. Deze uitwerkingsplannen vertalen naar concrete uitvoeringsplannen op speelplekniveau in samenspraak met bewoners, scholen, verenigingen en andere betrokkenen. In de volgende figuur is het proces weergegeven:

Evalueren speelruimtebeleidsplan

Evalueren speelruimtebeleidsplan minimaal elke 5 jaar, waarbij aandacht is voor de toetsing van de actuele leeftijdsopbouw van de doelgroepen binnen een bepaald verzorgingsgebied in verhouding tot het aanbod aan speelvoorzieningen in dat gebied